

SLOVENSKA vestnik

Lefnik XXV.

Celovec, petek, 24. april 1970

Štev. 16 (1450)

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSKE IZSELJENCEV:

Učimo se iz našega trpljenja

LJUBITI SVOBODO, ČAST IN DOMOVINO

Tudi letos so se zastopniki naših izseljenskih družin zbrali na občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev, da se — kakor vsako leto v teh dneh — spominjajo skupnega trpljenja v letih nacističnega nasilja, ko so takratni oblastniki zločinsko pregnali z domače zemlje več sto zavednih slovenskih družin in jih kakor zločince odpeljali v daljnjo tujino, kjer so v priporiških taboriških delili usodo z tisoči in milijoni žrtev fašizma širom po Evropi.

Občni zbor je bil minulo nedeljo v celovski Delavski zbornici. Udeležilo se ga je lepo število članov, ki so prišli iz raznih krajev iz Zile, iz Roža, z Gur in iz Podjune. Na zboru je bilo zastopano vse tisto ozemlje, za katero so takrat točno vedeli, da tukaj živi slovenski človek. In zastopniki tega ozemlja so na svojem zborovanju odločno izpovedali, da hočejo ostati zvesti narodu in materinemu jeziku, zvesti domači zemlji in svoji domovini, od katere pa zahtevajo, da jim prizna vse tiste pravice, ki so si jih priborili s svojim trpljenjem in s svojim bojem za zmago nad fašizmom.

Na občnem zboru so počastili spomin nekdanjih so-
trpinov, s katerimi so takrat delili usodo pregnanstva, pa so že umrli v taborišču ali potem po vrnitvi v domovino. V komemoraciji je Janko Ogris navedel ime-

na tistih članov Zveze slovenskih izseljencev, ki so umrli v času po zadnjem občnem zboru. Poudaril pa je, da letos — ob 25-letnici zmage nad fašizmom in povratka iz taborišč velja spomin prav vsem umrlim izseljencem. "Spomin nanje nam mora biti opomin, da nikdar ne bomo pozabili, zakaj smo bili pregnani; časten spomin jim bomo ohranili s tem, da bomo zvesto čuvali ideale, za katere smo skupaj prenašali krivice in nasilje."

O teh idealih ter o trpljenju naših ljudi v izseljeništvu in o njihovi nezlomljivi veri v končno zmago pravice sta govorili dve izredno primerni deklamaciji: Franček Gasser je recitiral Aškerčevo "Sve-
linjo", Ogrisova Rina pa prav v izseljeništvu nastalo pesem "V pregnanstvu". Občni zbor je ponovno izvolil dosedanjí odbor pod predsedstvom Lovra Kramerja ter obnovil nekdanji sklep, da bodo izseljenci čuvali zavest, ki jih je družila v letih pregnanstva. Na tisto dobo pa je spomnil tudi zastopnik gorenjskih izseljencev, s katerimi so naše družine delile usodo v nemških taboriških.

V naslednjem objavljamo glavne misli iz govora, ki ga je na občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev imel dr. Franci Zwitter.

Koroški Slovenci hočemo doprinesti svoj del k utrditvi miru v deželi

Dr. Franci Zwitter je v svojem govoru uvodoma spomnil na povratek naših ljudi pred petindvajsetimi leti in poudaril, da nočemo obujati maščevalnih misli. Ne bomo govorili o trpljenju, ki smo ga doživeli, ne o strahotah, ne o tem, da smo našli zapuščene in izropane domove, ko smo se vračali. Kljub temu pa je naša dolžnost, da se spomnimo tudi teh časov, kakor je v uvodu k svoji knjigi "Ne vdaš se fanti" zapisal France Križnar:

"Moji spomini niso bili napisani za široo javnost, temveč za hišno kroniko. Namenjeni so bili našim potomcem, ki naj se iz našega trpljenja učijo ljubiti svobodo, svojo čast in domovino ter sovražiti izdajstvo in hinavščino. Svoje prvotno stališče, naj spomini ostanejo hišna kronika, sem z leti spremenil. V dvajsetih letih po osvoboditvi se je spremenil svet, spremenili so se tudi ljudje. Pozabljene so mnoge stvari, ki jih ne bi smeli pozabiti. Menim, da spomini na grozote okupacije ne smejo izginiti, — ostati morajo v imenu vseh tistih, ki so ostali v taboriških in v opomin živim, zlasti pa mlajšemu rodu."

Dejansko ne smemo pozabiti grozot — je naglasil dr. Zwitter — in nihče nam ne more zameriti, če se vsega tega spominjamo in mislimo nazaj na leta svojega trpljenja, na leta izseljeništvu in izgnanstva, na leta v taboriških. Vendar trpljenje je minilo. Vrnili smo se in obnovili svoje domove, zaživeli smo novo življenje v lastnih domovih, na lastni grudi in spet vzgajamo svoje otroke v zavedne člane naroda.

Potem je spomnil na letošnje 25. obletnico zmage nad fašizmom in dejal, da je bilo naše trpljenje del borbe za osvoboditev, del borbe tistih sil in narodov, ki so se borili proti fašizmu. "Kajli vsi trpini, ali so bili v kaceti ali širom sveta v Rusiji ali v Franciji ali v Jugoslaviji ali kjerkoli, in vsi borci so se z na-

mi vred borili in vse trpljenje ter vsa borba sta skupaj pripomogla do tega, da je bil fašizem premagan in je spel zaživela svoboda, da se je svet znova znašel in so se narodi med seboj spet sporazumeli."

Naša borba pa ni stara le petindvajset let; zaradi tega, ker smo sinovi slovenske matere, se nismo morali boriti in nismo trpeli le v času nacizma. Narod naš dokazuje hrani, dokazuje izza sto let! Letos namreč ne praznujemo le 25. obletnico zmage nad fašizmom, marveč praznujemo tudi stoletnico taborov na Koroškem, to je stoletnico

tistih mogočnih zborovanj našega ljudstva, ko se je zavedlo svoje narodne pripadnosti in terjalo svoje pravice.

"Že pred sto leti je naše ljudstvo spoznalo, da pravic nihče ne dobi podarjenih, ampak se je treba za vsako ped svobode boriti. In če pogledamo danes nazaj na mogočne tabore — na Bistrici pri Pliberku 8000 in nekaj tednov pozneje na Žopražah 10.000 ljudi! — in vidimo, kaj so naši predniki tedaj terjali, bomo spoznali, da naša borba še ni končana. Politične, gospodarske, kulturne in zlasti šolske zahteve so bile pred sto leti skoraj iste kot danes.

Težka je bila borba našega človeka za doseg pravic skozi vse stoletje. Ko smo po dolgi borbi le dosegli nekatere jezikovne pravice, so leta 1908 v Celovcu organizirali nemški šovinisti demonstracijo proti uporabi slovenskega jezika pred sodišči in ni slučaj, da so tudi še danes govorniki proti našim pravicam isti ljudje, ki so že leta 1908 v Ce-

Člani nove vlade

- Zvezni kancler — dr. Bruno Kreisky
- Vicekancler in socialni minister — ing. Rudolf Häusser
- Minister za notranje zadeve — Otto Rössch
- Minister za pouk — Leopold Gratz
- Minister za raziskave in znanost — dr. Herta Firnberg
- Minister za trgovino — dr. Josef Staribacher
- Minister za gradnje — Josef Moser
- Minister za zunanje zadeve — dr. Rudolf Kirchschläger
- Minister za kmetijstvo — dr. Hans Ullinger
- Minister za pravosodje — dr. Christian Broda
- Minister za finance — dr. Hannes Androsch
- Minister za promet — Erwin Frühbauer
- Minister za obrambo — brigadir Hans Freihösl
- Državni tajnik v uradu zveznega kanclerja — dr. Eugen Veselsky
- Državni tajnik v socialnem ministrstvu — Gertrude Wondrack

Uprli smo se krivici

To je upravičena zahteva koroških Slovencev prav ob 50. obletnici plebiscita, je dejal dr. Zwitter. Provizorični deželni zbor je namreč 20. 7. 1920 izjavil, da je pripravljen izpolniti narodne težnje slovenskih sodeželanov v okviru manjšinske zaščite in jim v smislu mirovne pogodbe nuditi zaželeno zaščito ter zavarovanje in gojitev njihovega jezika in narodnosti. Te slovesne obljube so obnovili vsi vodilni predstavniki koroške dežele še na množičnem zborovanju 19. septembra 1920 na Gosposvetskem polju. Dne 28. septembra 1920 pa je isti deželni zbor zagotovil, da hoče varovati narodno in jezikovno posebnost slovenskih državljanov in skrbeti za njihov duhovni in gospo-

lovcu hujskali proti našemu ljudstvu.

Po prvi svetovni vojni smo doživeli plebiscit. Poslušali smo se tiste pravice, ki jo je v svet poslal ameriški predsednik, češ, da se vsak narod lahko samostojno odloči, kako si zamišlja v bodoče svoje življenje. Samo te pravice smo se poslužili, a zato so nas ožigosali kot sovražnike države, kot izdajalce domovine vse do današnjih dni. Mislimo, da bi bil po petdesetih letih končno čas, gledati na plebiscit kot na uveljavljanje mednarodno zajamčene pravice do samoodločbe narodov in bi bilo treba prenehati z diskriminacijo našega človeka. Ne gre namreč, po eni strani plebiscit prikazovati kot vzorni primer demokratske odločitve, po drugi strani pa ožigosati tiste, ki so se po svoji narodni, krvni in kulturni pripadnosti odločali za narodno celoto, in se nad njimi iznašati."

darski razvoj v isti meri kakor za nemške državljane. Končno pa je po plebiscitu koroška deželna vlada 18. novembra 1920 slovesno zagotovila: "Obljubljam vam, da hočemo v dobrem spominu na slovesno proklamacijo koroškega deželnega zbora z dne 28. septembra 1920 in na obljube, katere je dala danes deželna vlada za Koroško po svojem zastopniku v plebiscitni komisiji, v smislu določb senžermenske mirovne pogodbe odstraniti v bodoče vsak narodni prepri in sleherni sovražstvo."

"To so slovesne izjave koroškega deželnega zbora in koroške deželne vlade pred petdesetimi leti. In kakšen je bil razvoj? Neposredno po plebiscitu so morali zapustiti ko-

roško deželo vsi naši prosvetni intelektualci in številni slovenski duhovniki, uporaba slovenskega jezika pred uradi je bila prepovedana, začela se je gonja proti ultrakristični šoli in slovenščini v cerkvi. Visok predstavnik dežele je izjavil, da imajo le še eno generacijo časa, da rešijo koroško vprašanje. Po eni generaciji je prišla leta 1942 nasilna izselitev, ko so prišli nacisti in nas kot živino odpeljali iz naših domov in nas oropali našega premoženja. Kdo so bili krivci te izselitve, je jasno pokazal proces proti Maier-Kaibitsch!

Razumljivo je, da je na to krivico prišla reakcija in da se je naš narod končno zavedal svoje moči; šel je v gozdove in začel boj na življenje in smrt. To je v resnici bila partizanska borba, kajti tedaj je šlo za likvidacijo našega ljudstva, "očistiti" so hoteli koroško deželo slovenske "golazni", kakor so tedanji mogočnejši izjavljali. To je bil samo silobran, kajti kadar gre človeku za življenje, tedaj ne more stati mirno, ampak se mora braniti. Tako in v tem smislu je treba gledati našo narodnoosvobodilno borbo in v tej luči je treba gledati tudi dogodke po letu 1945."

Potem je govornik spomnil na 25-letnico konca vojne in na 15-letnico podpisa državne pogodbe ter ugotovil, da je marsikaj bilo doseženo, toda mnogo je ostalo še neresenega. Pri tem je poudaril, da je mimo vseh nasprotnih znakov le prišlo do gotove razstrupitve in razkužitve duhovnega ozračja. Danes zlasti mladina ne gleda več s tisto mržnjo na Slovence. Imamo odprto mejo med matičnim narodom in nami; ni odprta le za tujski in blagovni promet, odprta je tudi za kulturno izmenjavo.

(Dalje na 5. strani)

PO NEUSPEŠNIH POGAJANJH SPÖ-ÖVP:

Socialisti sestavili novo vlado

Po večtedenskih pogajanjih med SPÖ in ÖVP se je izkazalo, da trenutno ni možnosti, da bi obe veliki stranki skupaj sestavili koalicijsko vlado ter našli pogoje za sodelovanje v parlamentu. Designirani kancler dr. Kreisky je o neuspehu teh pogajanj v ponedeljek poročal zveznemu prezidentu Jonasu in le-ta ga je potem poveril z nalogo, da sestavi novo vlado na drugi osnovi. V torek je bila nova vlada pod vodstvom zveznega kanclerja dr. Kreiskega zaprisežena in se je takoj zatem sestala na prvi seji, medtem ko je uradni prenos poslov od stare na novo vlado bil izveden v sredo.

Tako ima Avstrija prvič v zgodovini druge republike vlado, ki so jo sestavili socialisti sami; prav tako prvič po drugi svetovni vojni pa ÖVP ni več zastopana v vladi. Nedvomno pomembna sprememba, tako pomembna, da bo verjetno trajalo še precej časa, preden se bodo vsi sprijaznili z njo.

Socialistična "manjšinska" vlada namreč niti še ni prevzela poslov, ko se je proti njej že začela ostrga gonja predvsem s strani ÖVP, tiste ÖVP, ki se — kakor so pokazala tudi nedavna koalicijska pogajanja — še vedno ni mogla oziroma se noče sprijazniti z dejstvom, da od letošnjih državnoborskih volitev naprej ni več "prva stranka" v državi. Pogajanja so se razbila, ker je ÖVP stavila pogoje, kakor da bi bila ona zmagala na volitvah; toda krivdo skuša zdaj valiti na socialiste. Še več: napada celo zveznega prezidenta in mu užaljena očita, da ni njej dal priložnost za sestavo nove vlade, morda na podlagi male koalicije ÖVP-FPO.

Vsekakor je pričakovati, da socialistična vlada ne bo imela lahkega dela — ne samo zaradi tega, ker bo v parlamentu potrebovala podporo drugih strank, marveč predvsem zaradi neprijaznega vzdušja, ki ga ustvarjajo tisti, ki novi vladi že ob njenem rojstvu osporavajo pravico do življenja in se očitno že zdaj pripravljajo na nove volitve. Kljub temu pa se hoče vlada — kakor je izjavil kancler Kreisky — s čutom odgovornosti lotiti svoje velike naloge ter iskati rešitve važnih problemov na podlagi programa, ki ga je pri volitvah odobrila večina avstrijskega prebivalstva, ko je izrekla zaupanje socialistični stranki.

V ponedeljek bo novi zvezni kancler dr. Bruno Kreisky podal v parlamentu vladno izjavo, o kateri bo parlament začel razpravljati v sredo prihodnjega tedna. Prav tako v začetku tedna bodo zasedeni razni odbori parlamenta, o katerih sestavi so se predstavniki vseh treh strank načelno že sporazumeli.

Novemu kanclerju dr. Kreiskemu je poslala čestitke tudi Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in želela njegovi vladi mnogo uspehov.

LENIN

MISLEC IN STRATEG REVOLUCIJE

Misel in delo Lenina daleč presegata meje njegove domovine in revolucionarne dobe, v kateri je živel. Leninove ideje in revolucionarno delo, ki je dobilo svoj najbolj popoln izraz in potrditev v prvi veliki socialistični revoluciji, je močno navzoče in vplivno tudi danes v vseh delih sveta, povsod, kjer se bje boj za gospodarsko in socialno osvoboditev delavskega razreda, za osvoboditev podjarmljenih narodov, za socialistično družbo, dostojno človekovi osebnosti, za mir in napredek na svetu.

Od Lenina do naših dni se je podoba sveta bistveno spremenila. Mnoge države so stopile na pot socializma. Vedno močnejši vpliv ima sodobni delavski razred na revolucionarno in osvobodilno gibanja na vseh celinah. Antikolonialna revolucija kot sestavni del napredne preobrazbe sveta je dosegla velike zmage. Sile imperializma so znatno oslabiljene. Socializem je postal svetovni proces, družbena praksa milijonov ljudi in njegovo gibanje naprej je nezadržno. Socializem vedno bolj odločilno vpliva na sodobna dogajanja v mednarodnih razmerah.

Ideje Marxa in Engelsa, ustanovitelj znanstvenega socializma, je Lenin obogatil, ustvarjalno razvil in uspešno spremenil v revolucionarno prakso. Z oktobrsko revolucijo se je začelo na svetu obdobje socializma. Način, kako je Lenin vodil prvo veliko socialistično revolucijo in kako je posredoval njene izkušnje, je postal tvorna spodbuda in močna inspiracija za revolucionarna in osvobodilna gibanja na svetu.

Lenin je z vso pravico poudarjal, da brez revolucionarne teori-

je ni revolucionarnega gibanja. Zmeraj je poudarjal, da je marksizem znanost in da ga je tako treba z dejanji tudi spoštovati. S tem se razume, da delavska gibanja v svoji praktični politiki ustvarjajo in uporabljajo marksistično znanost.

Marksizem in leninizem kot ustvarjalna nauka ne priznata dokončnih receptov in formul; ne trpita dogmatizma. Revolucionarna teorija se stalno razvija, dopolnjuje, pa tudi popravlja na podlagi novih znanstvenih in teoretičnih

marksizma in leninizma je v ne- ločljivi enotnosti znanosti in revolucionarnega boja.

Kot mislec revolucije je bilo Leninu zmeraj tuje spreminjati marksizem v zaprt in statični nauk kot tudi absolutiziranje določenih izkušenj, ki se pridobijo v revolucionarnem gibanju posamezne države. Po Leninovem prepričanju izkušnja nekega gibanja ne more biti splošni kriterij za pravilnost poti in boja drugih revolucionarnih gibanj. Prav zato je Lenin tudi govoril, da se ni moč iz-

Za nas je bilo posebno pomembno Leninovo načelno stališče o nujnosti priznanja popolne pravice narodov do samoodločbe. To je po mnenju Lenina pogoj in sestavni del uspešne socialistične revolucije. Lenin je, kot je delal tudi Marx, poudarjal razredno gledanje na narode. Vendar tega ni storil neodvisno od priznanja njihove enakopravnosti in suverenosti. Brez tega postane internacionalizem prazna deklaracija, ker se v tem primeru ne bi moglo ustvariti potrebno zaupanje in razredna solidarnost delavcev raznih narodov. Z zmago socializma nastajajo tudi možnosti za dosledno reševanje nacionalnega vprašanja in odstranitev vseh oblik nacionalnega podrejanja.

Lenin je v svoji politiki zmeraj upošteval trajne koristi socializma in njihovo povezanost z ohranitvijo miru, ki odpira možnosti za vsestransko preobrazbo in družbeni napredek.

Tudi danes se velja spomniti na globoko humanistične in z dejansko skrbjo za usodo revolucije prežete Leninove besede o tem, da komunisti nimajo pravice zavestno se sprijazniti s prelivanjem krvi in žrtvami, ki jih neizogibno prinaša vojna, če so najmanjše možnosti, da bi se izognili vojnim strahotam.

Ko proslavljamo stoletnico rojstva velikega Lenina, smo globoko prežeti z zavestjo o svetovno zgodovinskem pomenu in trajni aktualnosti njegove misli in delu. Leninu se bomo najbolj oddolžili, če bomo sodobne probleme socializma ustvarjalno reševali, tako kot je to Lenin delal v svojem času.

Te dni po vsem svetu obhajamo 100. obletnico rojstva Vladimira Iljiča Lenina, velika svetovnega revolucionarnega delavskega gibanja, prvega misleca in stratega velike oktobrske revolucije. Za to obletnico so širom po svetu pripravili nešteto spominskih svečanosti in drugih prireditev, po vsem tisku so bili objavljeni najrazličnejši članki, ki govorijo o življenju in delu Lenina.

Veliko pozornost v svetu je vzbudil tudi članek, ki ga je za to priložnost v moskovski Pravdi objavil predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito. Iz tega članka povzemamo naslednje odlomke.

spoznanj, dognanj in izkušenj, ki se dobijo v revolucionarni praksi. Ne gre namreč za to, da bi delavska gibanja izvajala zapovedi nekega dokončnega nauka. Gre za stalno ocenjevanje pozicije in politike delavskih gibanj s stališča marksizma in leninizma kot živih znanosti o konkretnem zgodovinskem interesu delavskega razreda.

Revolucionarna teorija ni podana v gotovi obliki za vse družbeno-zgodovinske situacije, v katerih so delovale in delujejo posamezna delavska gibanja. Znanstvenost je treba združevati s konkretno revolucionarnostjo. Bistvo

misli recepta, ki bi vnaprej dajal izdelane rešitve. Vsako prizadevanje v tej smeri ovira in lahko omeji krepitev sil revolucionarnega gibanja.

Znano je, da je socialistična Jugoslavija enotna skupnost več narodov in narodnosti. Po načinu, kako je nastala v revoluciji, in po vsebini svoje današnje federativne ureditve pomeni uresničitev Leninovega nauka o nacionalnem vprašanju. Prav zaradi tega je v socialistični Jugoslaviji stalno aktualen Leninov nauk o mednarodnih odnosih.

DYOLIČNOST DANAŠNJEGA ČLOVEŠTVA:

V besedah mir, v dejanjih vojna

V vsej zgodovini človeštva ni bilo obdobja, v katerem bi bilo toliko govora o miru in hkrati toliko vojnih spopadov, kot je tega danes. Iz poročila Stockholmskega mednarodnega zavoda za proučevanje (SIPRI) je namreč razvidno, da je bilo od 9. maja 1945, ko se je končala druga svetovna vojna, pa do konca lanskega leta na zemeljski obli ni nič manj kot 101 vojna ali vsaj spopadov, ki so v zvezi z vojno. Teh je bilo 7 v Evropi, 24 na bližnjem vzhodu, 32 v Aziji, 18 v Latinski Ameriki, 17 v Afriki itd.

Na drugi strani pa je poleg osnovnega dokumenta za mir, namreč ustanovne listine Združenih narodov, še dolga vrsta raznih mednarodnih sporazumov, ki naj bi pomagali ohraniti svetovni mir. Da omenimo le nekaj najvažnejših: sporazum o Antarktiki od 1. 12. 1950, moskovski sporazum od 5. 8. 1963, sporazum o izkoriščanju vesolja od 23. 6. 1967, sporazum o prepovedi širjenja atomskega orožja od 1. 7. 1969. Ti sporazumi obvezujejo v mednarodnem smislu, poleg njih pa je še mnogo dvo- ali večstranskih sporazumov med državami, raznimi skupnostmi in bloki.

In vendar svet zaradi tega ni bliže miru,

marveč — kakor vidimo iz zgornjih podatkov — prehaja iz vojne v vojno in troši iz leta v leto večje vsote za oboroževanje. Po zgoraj omenjenem poročilu so v razdobju od 1949 do 1968 države atlantske zveze večale stroške za oboroževanje letno za 1,7 % in države varšavske zveze letno za 4 odstotke, medtem ko so se vojaški izdatki tistih držav, ki niso vključene v ta dva vojaška pakta, v omenjenem obdobju povečali za 5,9 % na leto. Ta povprečja veljajo za dobo vseh dvajsetih let, toda v zadnjih treh letih so se izdatki za oboroževanje oz. za varnost povečali še posebno močno: na Zahodu za 9,3 % na leto, na Vzhodu za 9,5 % in v ostalem svetu za 8,9 % na leto.

Razumljivo odpade največji del vojaških izdatkov na obe veliki svetovni sili — Ameriko in Sovjetsko zvezo, čeprav tudi mnoge druge države tako na Zahodu kot na Vzhodu nikakor ne „zaostajajo“ v tej nerazveseljivi tekmi. Po računih strokovnjakov, ki so sestavili že omenjeno švedsko publikacijo, je bilo v letih 1967 do 1969 po vsem svetu porabljenih za oboroževanje od 160 do 175 milijard dolarjev na leto, to je v našem denarju bajna vsota najmanj 4.500.000.000.000

šilingov! Kar 85 odstotkov vse te ogromne vsote so dale države, ki spadajo v atlantsko in varšavsko zvezo. Sicer drži, da spadajo v ti dve zvezi najbolj razvite države sveta z najmočnejšim gospodarstvom, toda po drugi strani predstavljajo te države skupaj le dobro šestino svetovnega prebivalstva.

Ostali del svetovnega prebivalstva (ki pa vseeno znaša le malo manj kot tri milijarde ljudi) je za oboroževanje prispeval „samo“ 15 odstotkov celotnih vojaških izdatkov. Pri tem pa je seveda treba upoštevati, da je sicer majhni toda bogati del svetovnega prebivalstva mnogo lažje prenesel breme 85 odstotkov, kot pa more nerazviti svet prenesti ostalih 15 odstotkov svetovnega bremena za tako imenovano varnost.

Ker nam taki podatki ne morejo dovolj povedati, jih je treba primerjati z nečem, kar je bolj otipljivo, bolj konkretno in zato tudi lažje razumljivo. Torej: leta 1913, tik pred prvo svetovno vojno, je Amerika izdala za obrambo oz. v vojaške namene 1,5 odst. svojega narodnega dohodka; po drugi svetovni vojni pa žrtvuje v te namene 10 in tudi več odstotkov. Amerika je bila že pred prvo svetovno vojno bogata dežela, toda tedanja Amerika se ne more niti od daleč primerjati z današnjo, kajti sedanje bogastvo Amerike je velikansko. In ta bogata Amerika daje danes na leto najmanj 10 odstotkov svojega narodnega dohodka za vojaške namene — to je uradno 70 milijard dolarjev, v resnici pa baje celo okoli 100 milijard. Ali druga primerjava: tistih 160 ali 175 milijard dolarjev, kolikor gre v svetu na leto za oboroževanje, je približno toliko, kolikor znaša letni dohodek ene milijarde ljudi iz Latinske Amerike, južne Azije in Bližnjega vzhoda. In še zadnji podatek: danes porabi človeštvo samo za oboroževanje toliko, kolikor je leta 1900 znašala vrednost celotne svetovne proizvodnje; če pa se bo oboroževanje nadaljevalo v sedanjem tempu, bo človeštvo že čez dobrih 30 let porabilo v te namene toliko, kolikor znaša vrednost celotne današnje proizvodnje na svetu.

POŠIROKEM SVETU

BEOGRAD. — Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve je na tiskovni konferenci potrdil, da bo jugoslovanski predsednik Tito letos obiskal Belgijo. Član sveta federacije Edvard Kardelj bo v začetku maja odpotoval na uradni obisk v Latinsko Ameriko, kjer bo obiskal Čile, Peru in Mehiko. Na povabilo državnega sekretarja za zunanje zadeve Mirka Tepavca pa je zdaj na uradnem obisku v Jugoslaviji vzhodnonemški zunanji minister Otto Winzer.

JOHANNESBURG. — Politiki rasne diskriminacije v Južnoafriški republiki se je pridružila tudi cerkev, ki je prav tako začela delati razlike med belimi in črnimi verniki. Tako na primer v nedeljskih šolah za črnske otroke ne molijo več: „Oče naš, ki si v nebesih...“, temveč: „Oče, ki si v nebesih...“. Beseda „naš“ je pridržana le za bele otroke.

WASHINGTON. — Ob splošnem zanimanju najširše mednarodne javnosti se je tričlanska posadka ameriške vesoljske ladje „Apollo 13“ po neuspelem poletu na Luno spet srečno vrnila na Zemljo. Predsednik Nixon je tri astronave odlikoval z najvišjim ameriškim priznanjem. Toda v ameriški in tudi v svetovni javnosti se je začela ostra razprava o tem, ali nezadostno pripravljeni polet ni bil neodgovorna poteza, s katero je Amerika hotela spet demonstrirati svojo premoč ob začetku ameriško-sovjetskih pogajanj o omejitvi strateškega jedrskega oboroževanja.

LJUBLJANA. — Presajevanje človeških organov je zajelo tudi Jugoslavijo. V Ljubljani sta prof. dr. Miro Košak kot vodja skupine kirurgov in prof. dr. Slavko Rakovec kot vodja urološke skupine v štiriurni operaciji uspešno presadila ledvico 26-letnemu bolniku. Le-ta se je že več let zdravil zaradi kroničnega ledvičnega vnetja, v zadnjem času pa je bil, ker sta mu odpovedali obe ledvici, navezan na umetno napravo. Ledvico, ki so mu jo presadili zdaj z operacijo, je darovala bolnikova mati. Pri tej transplantaciji je šlo za prvo presaditev človeškega organa v Jugoslaviji.

DAR ES SALAAM. — Na pripravljalnem sestanku predstavnikov neuvrčenih držav v glavnem mestu Tanzanije so se sporazumeli, da bo prihodnja konferenca najvišjih predstavnikov neuvrčenih držav v Lusaki v afriški državi Zambija, in sicer še pred letošnjim zasедanjem glavne skupščine Združenih narodov. Že udeležba na pripravljalnem sestanku, kjer so se zbrali predstavniki 60 držav, je dovolj jasno pričala o tem, da se krepki zanimanje in želja po uveljavljanju politike neuvrčenosti.

PHNOM PENH. — V Kambodži se položaj nevarno zaostruje. Vojska novega režima ima proti sebi čedalje močnejše sile patriotov, ki so naklonjeni prejšnjemu predsedniku Sihanuku. Za poraze, ki jih doživljajo, pa se vladne čete maščujejo nad prebivalci vietnamskega porekla. V zadnjih dneh je prišlo do vrste množičnih pokolov, ki so jih vladni vojski zagrešili nad civilnim prebivalstvom vietnamskega rodu; cenijo, da so doslej v Kambodži pobili že najmanj tisoč Vietnamcev.

OPATIJA. — Predsednika stalnega jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora za vprašanje manjšin sta s strokovnjaki obravnavala vrsto vprašanj, o katerih bodo razpravljali na prihodnji seji mešane komisije. Med drugim so govorili o otvoritvi slovenske strokovne šole v Trstu, o pripravah za ustanovitev italijanske srednje šole v Bujah ter o spremembah italijanskih zakonov, ki zadevajo slovensko šolstvo na Tržaškem in Goriškem.

MOSKVA. — Češkoslovaški predsednik Ludvik Svoboda je prejel letošnjo Leninovo nagrado za utrjevanje miru med narodi. Poleg njega je to nagrado dobilo še šest osebnosti iz raznih držav, med njimi tudi ameriški Nobelov nagrajenec Linus Pauling in vodja japonskih sindikatov Akura Iwai.

CELOVEC. — Prejšnji teden sta bila na obisku na Koroškem član izvršnega sveta SR Slovenije Boris Vadrjal in republiški sekretar za urbanizem inž. Boris Mikuž. V imenu koroške deželne vlade je gosta iz Slovenije sprejel deželni svetnik Hans Schöber. Predstavnik slovenske vlade sta se na Koroškem zanimala za razna vprašanja gradnje stanovanj in cestnega omrežja; ob tej priložnosti sta obiskala tudi gradbeni center v Celovcu.

WASHINGTON. — Ameriko je zajel nov val protestnih demonstracij proti vojni v Vietnamu. Mnogi tisoči in desetisoči ljudi v številnih ameriških mestih zahtevajo takojšen umik ameriških vojakov iz Vietnamera. Ponekod je prišlo tudi do spopadov med demonstranti in policijo. Medtem je predsednik Nixon napovedal, da se bo tekom prihodnjega leta umaknilo iz Vietnamera nadaljnjih 150.000 ameriških vojakov.

Aj dovščina pred praznikom

Kakor smo v našem listu že poročali, bo 3. maja v Ajdovščini osrednja proslava ob 25-letnici ustanovitve prve slovenske vlade. Za ta svoj praznik, ki ga bo obhajala skozi več dni, se Ajdovščina primerno pripravlja. Predvsem pa je današnja Ajdovščina zgovorna priča o napredku, ki je bil dosežen v letih po osvoboditvi.

Pred vojno je na takrat izrazito kmetijskem območju občine Ajdovščina dobesedno životalarilo več kot 90 odstotkov prebivalstva, ki je bilo izpostavljeno raznarodovalnim ukrepom takratnih italijanskih okupatorjev. Danes živi od približno 22.000 prebivalcev občine le še okrog 23 % ljudi od kmetijstva.

Narodni dohodek na prebivalca se je od 2697 dinarjev leta 1963 povečal na 7860 dinarjev lani. Leta 1939 v tej občini sploh ni bilo nobene prave industrije; zdaj imajo tekstilno tovarno z 825 zaposlenimi delavci, znano podjetje Fructal s 477 delavci, kombinat Mlinotest, ki se je razvil iz nekdanjega majhnega mlina s 6 delavci in zaposluje danes 822 oseb, nadalje imajo razvito lesno industrijo, tovarno poljedelskega orodja Batuje ter močno gradbeno podjetje Primorje, ki zaposluje okoli 1100 delavcev.

O razvoju občine govorijo tudi naslednji podatki: vsak sedmi občan ima avtomobil (slovensko povprečje 12 prebivalcev na en avto), na vsakih pet občanov pride po en radijski sprejemnik in na vsako peto družino po en televizor. Po vaseh ajdovske občine so zrasle nove kulturne dvorane, v Ajdovščini so zgradili kar tri nove šole, nadaljnje tri pa v Vipavi, Crničah in Kamnju.

Ali je to duh sprave?

Smo v jubilejnim letu koroškega plebiscita in pogosto je slišati, da mora v tem letu prevladati duh sprave, da mora končno biti potegnjena črta pod preteklost. Koroški Slovenci smo na to potrebo opozarjali tudi že prej; želja po spravi, sporazumevanju in sožitju se pri nas ni rodila šele letos. Vedno spet pa smo opozarjali tudi na dejstvo, da je v deželi še zelo močna miselnost, ki ne dopušča, da bi prevladal duh sprave — to je miselnost nepomirljivega šovinizma, kakor prihaja do izraza v najrazličnejših oblikah protislovenske gonje ter bujskanja na narodnostno mržnjo.

Te dni nas je učila *Kleine Zeitung*, da ne smemo biti preveč občutljivi, da ne smemo vsake proti nam usmerjeno besedo že razumeti kot napad na nas in naše pravice. Z drugimi besedami: pustiti moramo, da nas bodo slej ko prej blatili in obojali kot izdajalce domovine; dovoliti moramo, da nas bodo nekaznovano dolžili celo zločinskih dejanj, ki jih nikdar nismo zagrešili. Če bomo vse to mirno prenašali, potem bo v deželi vladal mir.

Toda pustimo take cinične nauke in poglejmo raje najnovejši primer, kako si na Koroškem v jubilejnim letu praktično zamišljajo uresničevanje načel sprave, sporazumevanja in sožitja.

Slovenska prosvetna zveza je — kakor smo v našem listu poročali — v nekaterih krajih posredovala predvajanje slovenskega umetniškega filma „Samorastniki“, ki je bil izdelan po istoimenski povesti koroškega slovenskega pisatelja Prežihovega Voranca. Med drugim je skušala predvajanje filma omogočiti tudi v Pliberku. Ker je v Pliberku edina kino dvorana v „Grenzlandheimu“, se je SPZ obrnila na vodstvo tega doma. Da bi odstranila morebitne pomisleke glede vsebine filma, je priložila nemški prevod Prežihovih Samorastnikov „Wildwüchslinge“, ki je pred leti izšel v Celovcu. Po nekaj dneh je dobila odgovor, ki se dobesedno glasi:

Das Grenzlandheim Bleiburg hat nach den von der Sicherheitsdirektion Klagenfurt genehmigten Satzungen den Zweck, heimatische Kultur und Kunst zu fördern. Es dient somit dem Dienst an der Heimat und soll das volkspolitische Bild Kärntens aufrechterhalten, wie es die Einheit Kärntens durch die Volksabstimmung vom 10. Oktober 1920 darzustellen hat. Niemals darf es einseitigen Zwecken dienen, auch wenn sie rein kulturellen Charakter haben.

Die Förderung solcher Gelegenheiten würden dem Sinn des Grenzlandheimes widersprechen. Die Gefahr, die durch die Genehmigung einer solchen Veranstaltung entstünde, würde den Zusammenstoß der slowenischen mit der deutschen Bevölkerung hervorrufen, was im Interesse unseres Heimatlandes und insbesondere unseres Staates vermieden werden muss.

Gerade im Jubeljahr 1970, wo wir die Einheit und Freiheit, die von den deutschen und windischen Kärntnern, gegen den angrenzenden slowenischen Nachbarn, der in unsere Heimat einfiel, feiern, würde einer solchen Filmvorführung hohnsprechen.

Das Grenzlandheim Bleiburg steht unter dem Ehrenschutz des Kärntner Abwehrkämpferbundes, mit dessen Landesobmann Doktor Hans

Pichs Fühlung aufgenommen wurde. Er bezeichnete ein solches Verlangen als Hohn gegenüber dem Kärntner Abwehrkampf.

Mit Kärntner Gruss!

Stukovnik Karl
Obmann des Grenzlandheimes

Namenoma smo ta odgovor — imenuje se „odlok“ (Bescheid), kakor da bi šlo za rešitev kake uradne instance — objavili dobesedno, da nam ne bi mogel kdo očitati, da smo kaj napačno razumeli ali nepravilno prevedli. Odgovor je kljub vsem vsebinskim protislovjem in gramatičnim napakam dovolj jasan in razumljiv; o njem se pravzaprav niti ne splača podrobneje razpravljati. V njem prihaja do izraza pač miselnost in govornica tistih krogov, ki še danes, takorekoč na pragu 21. stoletja, mislijo in govorijo kot pred mnogimi desetletji, ki se torej iz preteklosti prav nič niso naučili in ki jih bo moral razvoj v deželi enostavno pustiti ob strani, če bo hotel ujeti korak s časom.

Ampak zadeva ima tudi še drugo plat. Že odgovor sam v sebi je tako protisloven, da dovolj jasno kaže in dokazuje, kako je delovanje pliberškega Grenzlandheima na podlagi tega „odloka“ v očitnem nasprotju prav s tistim namenom, kateremu bi moral služiti po svojih pravilih. Ob takem zadržanju govoriti o „krajnjem srečanju“ in o sodelovanju je — previdno povedano — varanje samega sebe in varanje javnosti. Predvsem pa pomeni to neizpolnjevanje tistih nedvoumnih pogojev, ki so bili odgovornim za Grenzlandheim naloženi tedaj, ko so zaprosili in dobili za gradnjo doma izdatne podpore iz javnih sredstev — namreč v prvi vrsti pogoji, da mora dom služiti vsem občanom brez razlike političnega prepričanja in narodne pripadnosti.

Zgoraj navedeni „odlok“ daje v tem oziru zelo jasn odgovor. In še več: poleg tega še kaže, kaj si moremo obetati od letošnjih jubilejnih slavnosti, katerih priprave potekajo v takšnem „duhu sprave“.

Vemo in priznavamo, da uradna deželna politika take usmeritve in take prakse ne odobrava. Toda, ali je to dovolj? Ali zadostujejo lepe besede o sporazumevanju in strpnosti, če pa so na drugi strani dejanja, spričo katerih tudi ob najboljši volji ni mogoče govoriti o stvarnih pogojih za zmanjševanje ali celo odstranjevanje resentimentov iz preteklosti. Mislimo, da bi bil res že skrajni čas, da bi pristali večerajšnje miselnosti končno enkrat dobili jasen in odločen odgovor tudi z uradne strani, namesto da so — kakor se je dogajalo v vseh zadnjih desetletjih — vedno spet deležni podpore in priznanja. Tukaj bi bilo namreč treba potegniti jasno ločnico: eno so resnične zasluge za domovino, drugo pa je dejavnost, ki pomeni resno nevarnost za mir in napredek v deželi. Dokler pa bo eno služilo le kot krinka za drugo, tako dolgo bo težko najti pot do resnične pomiritve in sožitja.

Izkušnje okoli pliberškega Grenzlandheima so vsekakor dovolj zgovorne in poučne. Naj bi bile predvsem tudi opozorilo, ob katerem bi se zavedli kakšna je v letošnjem jubilejnim letu dejanska stvarnost na Koroškem!

Pred nedeljskimi občinskimi volitvami

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je v svojem glasilu že 20. marca pod naslovom „Mi in občinske volitve“ povedala svoje stališče k nedeljskim volitvam. V spoštovanju avtonomnosti osnovne družbene celice — občine je prepustila odločitev, ali bodo postavljali samostojne krajevne liste ali bodo podprli velike stranke, krajevnim funkcionarjem in zaupnikom. Jasno pa je pomagala vsem, ki so želeli njeno pomoč pri postavljanju list in pri drugih odločitvah.

Potemtakem je razumljivo, da se v posameznih občinah dvojezičnega ozemlja potegujejo za zaupanje volivcev poleg SPÖ in ÖVP, ki kandidirata v vseh občinah, še različne druge skupine, ki imajo v svojem programu večinoma še posebno narodno in čestokrat tudi določeno svetovnonazorno obeležje. Zato jih nikakor ne moremo imenovati slovenske liste in bo njihov uspeh odvisen predvsem od tega, koliko so znali po svojem imenu, programu in po svojih kandidatih nagovoriti širše plasti občinskega prebivalstva.

Koroški Slovenci bomo v posameznih občinah podprli tiste liste, ki so upoštevale dejstvo, da naseljujeta to ozemlje dva naroda, ki hočeta živeti med seboj v miru in enakopravnosti, in to ne glede na to, ali gre za velike državne stranke ali posamezne krajevne volilne skupine. V posameznih občinah bomo glasovali takole:

v občini **Straja vas** za Socialistično stranko Avstrije s šolskim vodjem Hanzijem Milanigom na čelu;

v občini **Podklošter** za Socialistično stranko Avstrije, ki ima na svoji listi tudi zavednega Slovenca;

v občini **Bekštanj** za Socialistično stranko Avstrije, na katere listi na izglednih mestih kandidirata Lojze Trunk, predsednik okrajne kmetijske zbornice iz Žužalč, in učitelj Janez Gallob;

v občini **Ledince** za „Volilno skupnost“, katere prvi kandidat je Janez Mikl, kmet na Pečnici;

v občini **Rožek** za „Gospodarsko skupnost“, ki jo vodi Janko Gabriel, kmet na Bregu;

v občini **Loga vas** za „Augsdorfer Gemeindeliste“ na čelu z občinskim nameščencem Stankom Černicem;

v občini **Škofiče** za „Skupnost kmetov in delavcev“, katere nosilec je predsednik domačega slovenskega prosvetnega društva Herman Jäger, zidar v Škofičah;

v občini **Hodiše** za „Gospodarsko zvezo“, ki jo tudi tokrat vodi Janko Schöttl, nameščenelec iz Rut;

v občini **Kotmara vas** za „Volilno skupnost Kotmara vas“ z nosilec liste Miho Pakom, Krznarjem na Plešivcu;

v občini **Bilčovs** za Socialistično stranko Avstrije, na katere listi kandidira na prvem mestu deželni poslanec Janko Ogris;

v občini **Št. Jakob v Rožu** za „Socialno gospodarsko zvezo“, ki jo vodi Janko Janežič, kmet v Lešah;

v občini **Bistrica v Rožu** za imensko listo Franca Beguscha, gradbenega podjetnika na Bistrici;

v občini **Svetna vas** za Socialistično stranko Avstrije, katere listo vodi Janko Weiss, delavec v Podsinji vasi, in na kateri kandidira tudi Mihi Hafner, puškar v Št. Janžu;

v občini **Slovenji Plajberk** za „Občinsko volilno skupnost“ z Andrejem Lausseggerjem na čelu;

v občini **Sele** za Socialistično stranko Avstrije, katere listo vodi podpredsednik SPZ in sedanji župan Herman Velik, šolski vodja v Kotu;

v občini **Radiše** za Socialistično stranko Avstrije s sedanjim županom Ludvikom Ogrisom na čelu;

v občini **Škocijan** za „Gospodarsko listo“, katere nosilec je Janez Wutte, kmet v Veselah;

v občini **Dobrla vas** za volilno skupnost, katere prvi kandidat je živinozdravnik dr. Luka Sienčnik;

v občini **Žitara vas** za „Občinsko skupnost Žitara vas“, ki ji načeljuje Jože Golavčnik, kmet iz Zagorij;

v občini **Železna Kapla - Bela** za Socialistično stranko Avstrije, na katere listi kandidirajo za županom deželnim poslancem Lubasom številni naši ugledni rojaki;

v občini **Bistrica pri Pliberku** za „Delovno skupnost kmetov, delavcev in obrtnikov“, ki jo vodi Stanko Vauti, poštini nameščenelec iz Šmihela;

v občini **Pliberk** za „Občinsko volilno skupnost“, katere prvi kandidat je Mirko Kumer, kmet na Blatu;

v občini **Žvabek** kandidira poleg SPÖ in ÖVP tudi še lista „Krščanska volilna skupnost“, katere nosilec je Janez Kolter, mizar na Bregu;

v občini **Globasnica** pa bodo volivci lahko izbirali med Socialistično stranko Avstrije z Albertom Sadjakom, nameščencem deželne vlade, Krščansko demokratično stranko z Lojzetom Gregoričem, kmetom in gostilničarjem iz Male vasi, ter Listo kmetov in delavcev s Francem Ferro, kmetom iz Večne vasi, na čelu.

V vseh ostalih občinah bomo koroški Slovenci kakor pri državnih in deželnozborskih volitvah tudi v nedeljo pri občinskih volitvah podprli Socialistično stranko Avstrije.

TONE SVETINA

16

UKANA

PRVA KNJIGA

2

Naslednjega dne je bilo v hribovju mimo. Veter je po nehal ob zori in nad gorami se je razpela čista modrina. Sončna luč se je pretakala v grape in jesenske barve so začarele. Daljne gore so bile vijoličaste v podnožju, vrhovi pa so se blesteli v snegu. Na bližnjih pobočjih je rdela bukev med temnim, visokim smrečjem in rumena otožnost je činila s pokošenimi trat okoli redkih domov.

Borci, potaknjeni v zasledah na robu osvobojenega ozemlja, so zadovoljno mežikali v soncu in se greti kot otrpli martinčki, začudeni nad spokojnim jesenskim dnem.

Po redkih, samotnih domovih po cerkljanskih hribov so bile nastanjene čete triglavske divizije. Vsa vojska se je grela na soncu. Sušili so opremo, čistili in mazali orožje in pobijali uši. Vsakdo je nekaj počel, da bi izkoristil redke ure počitka po dolgih tednih borb in pohodov. Obveščevalci so prinesli iz doline vesti, da se Nemci znova pripravljajo, vendar pa še ne rinejo v hribe. Po enotah so imeli vojaške in politične ure z namenom, da se utrdi bojna sposobnost na novo ustanovljene divizije.

Primoža so poklicali na bataljonski štab. Partijski sekretar je imel posvetovanje s čelnimi voditelji skojevcev. Mnogo mladincev je v zadnjem času stopilo v vojsko, in

treba jih je bilo vpeljati, jih vzgojiti in organizirati ter jim pomagati, da se čimprej razvijejo v dobre borce. Ko so posvetovanje končali, je komisar Primoža še zadržal. Odšla sta na obronek gozda in obsedela na mestu, kjer je bil lep pogled na dolino in reko v koritu. Primož je komisarja Gorazda imel rad in se ni mogel upreti njegovi osebnosti privlačnosti in toplini, ki je vela iz njegovih besed. Njegova revolucionarna izkušnja in preudarnost pa sta zbuja v njem spoštovanje. Večkrat sta se sešla in Primož je čutil, da ga tudi komisar ceni in mu zaupa. Posebno všeč mu je bilo, ker je znal zbuja v veru v svetlo prihodnost, vredno naporov in žrtve.

Gorazd je prižgal cigareto, pazljivo poslušal Primoževe pripombe, kako je v četi in se čudil mislim, s katerimi je mitraljezec opredeljeval ljudi in dogodke. Fant je govoril z osebno prizadetostjo in se od časa do časa zazrl v komisarjev blede in prijetni obraz. Gorazd ga je že nekajkrat prepričeval, da bi ga postavili za vodnika voda ali politdelegata. Toda fant ni hotel izpustiti strojnice iz rok. Poznal je njegovo zgodbo, vendar je imel občutek, da je nekaj v fantu, česar ne razodene nikomur in česar nihče ne razume.

Po daljšem razgovoru mu je Gorazd omenil, da je pripravil zaupno nalogo zanj. Primož je postajal nestrpen, ker je Gorazd dejal, da bo to težka naloga in je okoli nje precej ovinkaril, tako da nikakor ni mogel razbrati, kaj mu je pripravil.

„Član partije si in že dolgo med nami. V svoji četi si med prvimi. V štabu te cenimo. Veš mnogo več in tudi razumeš več kakor drugi. Naša borba je trda. Vsi jo okušamo. Je pa še težja, kot si predstavljamo. Sovražnikov nimamo samo pred seboj, imamo jih tudi med seboj. In že z lastno slabostjo se moramo bojevati. Osvobodilno vojno smo spremenili v revolucijo. Zbudili smo gnev v za-

tiranem ljudstvu. Staro podiramo v temeljih. Sovražnik nam ni več kos s sredstvi, s katerimi je začel. Zdaj, ko jih je nagrizel s bup pred porazom, se poslužujejo podlih in umazanih sredstev, ki so nam, če ne bomo previdni, zelo nevarna. Zase ohrani, kar ti bom povedal!“ je dejal komisar zaupljivo, prižgal cigareto in se zasmrl v fantove oči, polne prič kovanja. „Vodstvo nas je opozorilo, da je gestapo vrnil v naše vrste med mnogimi ljudmi, ki so vstopili v vojsko po polomu Italije, tudi svoje agente. Tudi beli so se vrnili vmes, in mnogih žrtve imamo zaradi izdaj. Med novimi so tudi avanturisti, ki mislijo, da bo vodje v nekaj mesecih konec. Ti bodo v resnih težavah klonili in z godrnjanjem kvarili razpoloženje v enotah. Naš sovražnik ni le nemški vojak, naši sovražniki so tudi strah, negotovost, demoralizacija, pobege, godrnjanje, samopašnost nekaterih voditeljev, nerazumevanje cilja in še mnogo drugih slabosti. So stvari, o katerih vam na sestanku nisem govoril in jih vemo le nekateri, ker ne maramo vznemirjati ljudi. Ali razumeš, Primož?“

„Mislim, da te razumem, tudi sam slutim nekaj o stvarih, o katerih mi govoriš. Toda zase imam občutek, da sem napravil vse, kar je bilo v mojih močeh,“ je dejal Primož, ki je mislil, da ga bo spet skušal prepričati, da bi postal politdelegat.

„Nihče ne sprašuje, kakšno breme kdo nosi. Ni dovolj služiti revoluciji. Kdor je sposoben, jo mora voditi. Kdor jo hoče voditi, pa mora poznati njene zakone in jo čutiti v sebi kot upor in nenehno sovražstvo do gnolobe. Človeštvo je na razpotju. In ti Primož si človek, čeprav mlad in neizkušen, ki si stvari dojel, zato pričakujemo od tebe več kot od drugih. Ne bomo pustili, da bi nas dezerterji izdali, da bi nas lomil strah, da bi nam panikarji kvarili vrste in da bi se dali pobiti izdajalcem. Poiskali jih bomo in jih iztrebili kot plevel.“

Pevski zbor SPD Radiše gostoval v Kropi

Slovensko prosvetno društvo na Radišah je na pobudo Slovenske prosvetne zveze pred leti navezalo prijateljske stike s Kulturno umetniškim društvom „Stane Žagar“ v Kropi in s tem društvom izvedlo že vrsto medsebojnih obiskov. Minulo nedeljo je pevski zbor radiškega prosvetnega društva bil gost v Kropi in sodeloval pri kulturnem sporedu, ki ga je KUD „Stane Žagar“ pripravilo ob proslavi 75-letnice ustanovitve tovarne Plamen v Kropi. Prireditelji so k sodelovanju povabili tudi zbor prosvetnega društva „Valentin Vodnik“ iz Doline pri Trstu, s katerim ima kroparsko društvo prav tako prijateljske stike. S prisotnostjo in sodelovanjem kulturnih skupin iz zamejstva je jubilejna proslava v Kropi bila hkrati tudi demonstracija kulturne enotnosti vseh Slovencev.

Slavnostni spored so pričeli s komemoracijo in polaganjem vencev ob spomeniku žrtvam na trgu v Kropi, na kateri sta poleg domačega pevskega zbora zapela vsak po eno pesem tudi gostujoča zbor.

Osrednja proslava jubileja je bila v kulturnem domu. S sporedom je pričel komorni pevski zbor KUD „Stane Žagar“, ki je pod vodstvom prof. Egija Gašperšiča zapel nekaj pesmi. Med njimi je zbor zapel tudi novo skladbo, ki jo je na besedilo Otona Župančiča, ki govori o delu kroparskih kovačnic, uglasbil zborovodja Gašperšič in tako kot domačin podaril jubilejnemu podjetju

svojo umetniško stvaritev. Ta pesem je pri občinstvu našla posebno dober sprejem.

Za pevskim zborom domačega društva je nastopil mešani pevski zbor SPD Radiše pod vodstvom Šimeja Wrulicha. Povezavo med posameznimi pesmimi je izvedel učitelj Tomaž Ogris, ki je v imenu radiških pevcev spregovoril tudi pozdravne besede ter jubilejnemu podjetju izrekel pristrčne čestitke ob uglednem jubileju.

Spored je nadaljeval in zaključil moški pevski zbor prosvetnega društva „Valentin Vodnik“ iz Doline,

ki je nastopil pod vodstvom Ignaca Ole.

Gostovanje radiških pevcev v Kropi je bilo nov prispevek k poglobitvi prijateljskih odnosov med društvom v Kropi in na Radišah. Razen tega pa so se ob tej priložnosti srečali tudi z brati na Primorskem, s katerimi delimo enako usodo kot manjšina izven meja matičnega naroda.

Oba zbora so spremljali tudi predstavniki obeh prosvetnih zvez v Trstu in v Celovcu.

Kotmara vas

Za letošnje občinske volitve, pri katerih bomo odločili o nadaljnji poslovni dobi v naši občini smo se pripravili tudi Slovenci, ker želimo po svojih močeh sodelovati in sodelovati, predvsem pa se zavzemati za pravice slovenskih občanov v naši občini. Zato smo se odločili, da na teh volitvah kandidiramo s samostojno kandidatno listo, ki se imenuje Volilna skupnost Kotmara vas.

Nosilec naše kandidatne liste je Miha Pak starejši, njemu sledijo Kristl Leutschacher, Erih Čimžar, Koban Tomaž, Alojz Waldhauser in Hanzej Ogris.

Prepričani smo, da bodo volivci podprli našo listo in tako zagotovili našim ljudem možnost sodelovanja in sodelovanja v novem občinskem odboru.

Št. Primož

Tokrat se oglašamo z nekoliko zamudo, vendar smatramo za potrebno, da kljub temu poročamo o uspelem gostovanju igralske skupine prosvetnega društva z Jezerskega, ki je na povabilo našega prosvetnega društva „Danica“ nastopila 4. aprila v dvorani gostilne pri Voglu v Št. Primožu. Igralci z Jezerskega so uprizorili Nušičevo šaloigro „Zaljubljeni ostali“ in s tem komadom dosegli pri naši publikii izredno lep uspeh. Gostovanje je naše društvo izvedlo v okviru redne kulturne izmenjave, ki

Lutkarji spet pričeli z delom

Po lanskoletnem uspehu, ki so ga naši lutkarji dosegli med našimi najmlajšimi z igro „Težave Peteršiljkove mame“, so se igralci lutkovnega odra minulo nedeljo pri Cingelcu na Trati predstavili z novo lutkovno igro „Hudobni graščak“ in tako izpolnili obljubo, ki so jo ob svojih zadnjih nastopih dali slovenskim otrokom.

Z igro „Hudobni graščak“ bodo lutkarji tako kot s prejšnjo predstavo gostovali po naših krajih in tako izpolnjevali navidez skromno, a kljub temu veliko poslanstvo, namreč, da bodo najmlajšim spet nudili zabavo v materinem jeziku. Pri tem delu jim želimo mnogo uspeha.

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM Glinje

Ob cesti, ki vodi iz Borovelj v Šmarjeto v Rožu, leži v dolini ob Dravi vasica Glinje. Ta vas je 10. in 11. maja 1945 doživela strahoten pokol.

V vasi so se zadrževali partizani. Nenadoma so jih presenetili belogardisti, ki so se pred pravično kaznijo lastnega ljudstva, nad katerim so izvršili vrsto zločinov skupaj z nemškimi gospodarji, umikali preko Ljubelja na Koroško. Čeprav je bilo že konec vojne, so ti zločinci začeli slepo streljati v gručo partizanov, čeprav le-ti niso segli po orožju, ker so tuji govorili njihov jezik, slovenski. Domačini v Glinjah, ki so doživeli ta zverinski pokol, vedo povedati, kako sta se srečala partizan in belogardist; spoznala sta se, ker sta bila oba doma iz iste vasi. „Poznam te, a ne zameri, ustreliti te moram“, je rekel belogardist in ubil partizana. Takrat je padlo 14 partizanov, medtem ko napadalci niso imeli nobenih žrtv.

To je kratka zgodovina krivične smrti štirinajstih nepoznanih partizanov, ki počivajo na pokopališču v Glinjah. Gomilo domačini skrbno negujejo. Zveza koroških partizanov pa bo tem borcem v kratkem odkrila spominsko ploščo.

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NAS!

Volitve v bekštanjski občini

V naši občini, kjer je zadnjič kandidirala še posebna krajevna lista, tokrat take ni več. Toliko bolj je razveseljivo, da je Socialistična stranka Avstrije sprejela na svojo listo tudi več zavednih naših ljudi. Tako kandidira na 8. mestu predsednik beljaške okrajne kmetijske zbornice Lojze Trunk, na 13. mestu učitelj Janez Gallob iz Malošč, na 17. mestu Janez Gallob, pd. Pec iz Brega, itd.

SPO se je na slovenske volivce obrnila tudi s posebnim letakom v slovenščini, kjer prikazuje svoje dosedanje uspešno delo v korist občine, pa tudi svoje dosedanje politično upoštevanje slovenskih občanov. Tako je na primer svoječasno kooptirala slovenskega občinskega odbornika Petra Koflerja v občinsko predsedstvo, v zadnji mandatni dobi pa je omogočila slovenskemu odborniku sodelovanje v nekaterih odborih.

jo goji s prosvetnim društvom na Jezerskem.

Obiskovalci, ki so Voglovo dvorano napolnili do zadnjega kotička, so bili deležni lepega kulturnega užitka, predvsem pa pristrčne zabave ob zdravem humorju, ki odlikuje Nušičeva odrska dela. Pri tem pa nameravamo seveda pohvaliti tudi igralce, ki so izvrstno podajali posamezne vloge. Pristrčen smeh in bučen aplavz ob posameznih prizorih je bil zaslužena nagrada igralcem za njihov trud, ki so ga vložili v to igro.

Za lep kulturni užitek, ki so ga gostje z Jezerskega nudili našim ljubiteljem odrske umetnosti, se je Jezerskanom v imenu domačega društva zahvalil diplomirani trgovec Habernik.

Toliko lažje bomo zato slovenski volivci iz največje občine beljaškega okraja podprli Socialistično stranko in skrbeli, da bo le-ta postala še močnejša in da bo poleg Lojze Trunka izvoljen tudi še učitelj Janez Gallob.

Št. Jakob v Rožu

Tudi v Št. Jakobu smo se temeljito pripravili za občinske volitve. Razmerje političnih sil v občinskem odboru je doslej bilo sledeče: SPO 9, OVP 4, KPO 1, Slovenci pa smo imeli tri zastopnike v občinskem odboru.

Pri nedeljskih volitvah Slovenci spet kandidiramo. Nosilec naše liste — Socialne gospodarske zveze — je Janko Janežič v Lešah.

Upamo, da bo v nedeljo čimveč občanov podprlo našo listo in tako dalo zaupnico predstavnikom naše skupnosti.

Slovenji Plajberk

Dvoje volitev je že za nami, toda najvažnejše so občinske volitve, ki bodo v nedeljo in na katerih Slovenci v naši občini tudi tokrat nastopamo s svojo listo „Občinska volilna skupnost“.

Kandidati na tej naši listi so znani in priljubljeni občani iz naše srede. Prepričani smo, da bodo v občinskem odboru zastopali in se trudili za dobrobit vseh občanov.

Na vidnih mestih kandidirajo: Andrej Laussegger, pd. Ožekar, naš kmečki vodja Folli Wieser, pd. Primžek in Lenci Tschertou, pd. Najak.

Zato bomo Plajberžani in Borovanji v nedeljo pri občinskih volitvah podprli našo listo — Občinsko volilno skupnost.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni vabi na VESELI VEČER

ki bo v nedeljo 3. maja 1970 ob 20. uri pri Voglu v Št. Primožu.

Gostoval bo moški pevski zbor iz Zreč pri Slovenskih Konjicah, ki goji s prosvetnim društvom v Št. Vidu prijateljske stike. Poleg zbora pa bo nastopil tudi glasbeni trio in humorist Miha Jurak, ki ga poznamo že iz prejšnjih srečanj.

Vse, ki želijo doživeti res vesel večer, pristrčno vabi društveni odbor.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

Primož ga je zamišljeno gledal in tesnobno vprašal: „Toda koga bomo iztrebili? Komu pritiskali žig izdajalca?“

„Dobro vprašanje — koga? Vse, kar sem ti govoril, je veljalo bistvu tega vprašanja. Poiskati je treba med nami sovražnika! Odkriti ga, to pa je težka in odgovorna naloga, ki jo lahko zaupamo le najbolj poštenim in preudarnim tovarišem.“

Primož se je zmračil in gledal v tla, kjer so skozi redke, rumene bilke, nastlane z iglicami, mravlje vlekle hrošča. Ta se je z vsemi silami upiral, se osvobodil ostrih čeljusti, se skušal izvleči, pobegniti, vendar so ga omaganega spet ujele in ga vlekle proti mravljišču pod smreko.

Gorazd pa je razlagal naprej: „Tudi mi v bataljonu ne smemo spati. Prišlo je mnogo ljudi in kdo od nas jim vidi v srce? V štabu moramo dobro poznati položaj v enotah. So pa nekatere drobne, morda nepomembne stvari, ki so važne, ki ne zanimajo vseh, temveč le tiste, ki so pooblaščen. Ti si med borci, dihaš z njimi. Si v patruljah, zasedah. Imajo te radi. Ljudje ti zaupajo in veš, kaj se v četi dogaja. Želimo, da bi nam poročal o takšnih stvareh.“ Komisar je umolknil in čakal na Primožev odgovor.

Primož je pogledal kvišku in se zazrl Gorazdu naravnost v oči. „Ne vem, če ste se obrnili na pravi naslov. Nisem te vrste človek. Vaša izbira je bila napačna. Povem ti odkrito, upira se mi vohljati za ljudmi, brskati po njihovem drobru. Jaz sem mitraljezec in zopni so mi vohljači. Ze v šoli sem sovražil žandarje, duhovnike in sodnike. V razredu smo topli tiste, ki so tožili in govorili naprej stvari, ki so se godile med nami. Ne, ne, v četi se marsikaj govori. Čeprav ni nobenega godrnjanja, se včasih tudi kritizira. In kdo naj ve, kaj naj bi bilo zlonamerno. Odgovornost za mojo vest je prevelika.“

Gorazda je odgovor vznemiril. Primož se je uporno

razvnel, zato ga je skušal pomiriti. „Ne prenašli se! Obrazložil ti bom, nisem ti še vsega povedal.“

Primož pa je trdil svoje. „Ne boš me prepričal, čeprav imaš prav. Nisem človek za to. Gabi se mi slabo iskati v ljudeh. Raje vidim svetle strani. Ne morem drugače.“

Gorazd je osupnil. Vedel je, da je trmoglav, ni pa bil pripravljen na tak odgovor. Ljudje, ki jih je v bataljonu izbral, da mu bodo poročali, so se čutili počaščene, in so se z večjim ali manjšim uspehom vključili v delo. Sam nase je bil jezen, ker je začel tako, da ga je moral odbiti. Po naravi vztrajen, je Gorazd hotel uveljaviti svojo zamisel. Mitraljezca je imel rad, presenečal ga je kot poštenjak in zelo domisel, pogosto vase zaprt mladenič. Čutil je, da se mu mora drugače približati. Zato je začel:

„Dovolj si bral. Pravijo, da prebereš vse, kar ti pride pod roke. Zato tudi razumeš, da revolucija ni zasebna zadeva. Vsakdo je majhen člen v verigi velikih dogodkov. Kako trden je, se pokaže v preizkušnji. Povedal ti bom nekaj o sebi, česar morda še ne veš. Boril sem se z buržuji že v stari trhlji državi. Vprašujem se včasih — zakaj? Bilo nas je osmero otrok. Oče v tovarni, kriza, leta brezposelnosti, revščina, včasih smo tudi stradali. Meso je bilo samo ob velikih praznikih in še kruha je bilo malo. Poleg vsega še bolezen. S težavo me je oče spravil v tovarno, kjer sem se izučil za strugarja. Mnogo sem bral in videl preveč. Nisem mogel prenašati krivic. Oglašil sem se javno in izgubil delo. Cesta mi je bila odprta. Potepal sem se po svetu in se vrnil. Spoznal sem, kaj cenijo gospodujoči. Ponižnost. In še to, da gospodujoče resnica, ki jo sicer sami dobro poznajo, vržena od podložnih naravnost v oči, zadene.“

Ko sem se vrnil, sem stopil v partijo. Imeli smo velik uspeh. Bili smo zanesenjaki. Mnogo delavcev smo potegnili za seboj. Policija je vrnila med nas provokatorje. Gada smo greli na svojih prsih. Tudi meni, verjemi mi, je bilo

tuje brskati po drobru tovariša, delavca in soborca. To svojo moralno krepost ali naivnost sem plačal z dvehletnim zapornikom. Ta me je ozdravil zastarelih moralnih predsodkov. Bister si, ne bodi pa idealist in naiven. Izdajalci so ti spravili h kolu očeta. Zavoljo njih si izgubil mater in domačijo.“

Primožu so se oči zalesketale. „Pobijal jih bom do one moglosti. Hlepim po krvi in maščevanju.“

„Tudi to ni prav, Primož. Kdor ubija zaradi ubijanja, se bo utopil v krvi. Mi se borimo zato, da ubijanja nikdar več ne bi bilo. Da bi bili ljudje, ljudje med seboj in ne zverine. Strezni se, Primož! Ne delaš prav! Revolucija tudi gradi, ne le uničuje. Čeprav je lažje rušiti kakor graditi. Boriti se moramo tudi drugače, ne le z mitraljezi. Ko bi bilo orožje vse, bi nas Nemci gotovo uničili. Tako nas pa ne morejo. Spoprijeti pa se moramo tudi s stvarmi, ki nam niso najbolj ljube. K temu delu te silil ne bom, vendar premisli. Včeraj so Nemci pobili pol čete ene od naših brigad, in to v nekaj minutah in brez svojih žrtv. Pripeljal jih je izdajalec, ki je pobegnil iz enote. Ko so se vračali, so požgali dve domačiji in pobili Bregarjevega očeta. Zakaj? Tisli jih je pripeljal, ki so mu dali lačnemu jesti in se je prezebel grel ob njihovi peči. Če bi borci pravočasno odkrili to kačo med seboj, bi bili še živi in dve domačiji bi bili še vedno naše zavetje.“

Primož je molčal in gledal na tla, kjer so mravlje obvladale hrošča. Vse črno se jih je zgnello okoli njega. Ni se več branil. Lezle so druga čez drugo. Od drobnih ugrizov otrpel hrošč je bil raztrgan. Z vztrajnimi sunki so ga mravlje vlekle skozi suha stebelca naravnost v mravljišče.

„Še nekaj v premislek. Mnogo žrtv imamo po svoji lastni neumnosti. Nam pa je za človeka največ. Mi se borimo zato, da ostanemo živi.“

Kot bi se zdramil, je Primož dejal: „To se pravi, da ne smemo nikomur zaupati.“

Lep uspeh slovenskega filma „SAMORASTNIKI“

Na željo številnih ljubiteljev slovenske filmske umetnosti je Slovenska prosvetna zveza izposlovala slovenski umetniški film „Samorastniki“ in ga dala na razpolago kinematografom za predvajanje v posameznih krajih na dvojezičnem ozemlju. Doslej so film „Samorastniki“ predvajali v Borovljah, v St. Jakobu v Rožu in v Železni Kapli. Vse predstave so bile izredno dobro obiskane. V St. Jakobu je več obiskovalcev, ki so prišli na to slovensko kinopredstavo, zaradi razprodane dvorane moralo oditi, ne da bi predstavo videli. V Železni Kapli je bila dvorana prav tako razprodana, pa tudi v Borovljah je bila dobro obiskana.

Slovenska prosvetna zveza se trudi, da bi film predvajali še v drugih krajih. Trenutno se pogaja za predstave v Dobri vasi in na Čajni v Ziljski dolini. Film „Samorastniki“ je SPZ nameravala predvajati tudi v Pliberku; o „uspehu“ obširno poročamo na drugem mestu našega lista.

Seveda bo Slovenska prosvetna zveza tudi v bodoče skrbela, da bo prišlo do slovenskih kinopredstav. Tako bo ustregla želji vseh tistih, ki se zanimajo za slovensko filmsko umetnost; in teh ljubiteljev, kot so pokazale dosedanje predstave „Samorastnikov“, ni malo. Ravno zaradi tega pa smatra SPZ za svojo dolžnost in nalogo, da nadaljuje tudi s tradicijo posredovanja slovenskih filmskih stvaritev na Koroškem, kakor je to v drugi obliki delala svojčas, ko je imela lastni potujoči kino.

Šmihel nad Pliberkom

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu nad Pliberkom je minulo nedeljo imelo v gostih igralsko skupino iz Prevalj in Mežice, ki je v farni dvorani v Šmihelu uprizorila igrsko skupino. Edinstvena udeležba te predstave je bila potrdilo, da je dru-

štvo ravnalo pravilno in smo prepričani, da bo v bodoče večkrat prišlo do takih gostovanj.

Prireditelj je bila za ljubitelje odrske umetnosti lepo kulturno doživetje, ker so igralci izvrstno podajali posamezne vloge, predvsem glavna igralca.

Gostom je v imenu prireditelja izrekel dobrodošlico in zahvalo predsednik društva Fritz Kumer ter jim v spomin na to gostovanje podaril knjigo „Po sili vojak“, ki jo je napisal Mirko Kumer.

Loga vas

Poleg SPO, OVP in FPO smo v Logi vasi za letošnje občinske volitve prvič postavili nadstrankarsko listo z imenom Augsdorfer Gemeindliste — Logavaška občinska lista. Nosilec liste je naš znani kulturni delavec Stanko Černic, ki je v naši občini zelo priljubljen med občani obeh jezikov. Na listi so možje, ki se predvsem zavzemajo za to, kar v naši občini doslej ni bilo storjenega, kot na primer poživitev tujkega prometa, olepšava vasi, poživitev prosvetnega dela in športnih društev ter še vrsta drugih doslej neresenih problemov.

Kandidati te nadstrankarske liste se dobro zavedajo, da v naši občini živi tudi ljudstvo slovenskega jezika, ki ima svoje Slovensko prosvetno društvo, v katerem deluje zelo agilen moški pevski zbor, čigar zborovodja je nosilec imenovane liste. Tudi temu društvu je treba pomagati, in ga še poživiti ter njegovemu pevskemu zboru omogočiti sodelovanje pri večjih prireditvah, ki jih prireja tujkoprometni urad Vrba-Loga vas-Škofiče, predvsem pa mu nuditi primerno denarno podporo.

Zato kličemo vsem občanom logavaške občine: Kdor ljubi lepo slovensko pesem in je za enakopravnost vseh občanov ne glede na njihovo narodno pripadnost, naj v nedeljo odda svoj glas za listo 4 — Augsdorfer Gemeindliste — Logavaško občinsko listo.

SLOVENSKI LUTKOVNI ODER

vabi na predstavo lutkovne igre

HUDOBNI GRAŠČAK

ki bo v nedeljo 26. aprila 1970 ob 1/10. uri dopoldne v dvorani gostilne Tischler v St. Janžu v Rožu in ob 14. uri popoldne v dvorani gostilne Laussegger v Slovenjem Plajberku. Igralci lutkovnega odra prosijo starše, da tudi tokrat omogočijo svojim otrokom obisk predstav.

Koroški Slovenci hočemo doprinesti

svoj del k utrditvi miru v deželi

(Nadaljevanje s 1. strani)

„Meja nikakor ni več ogrožena, nihče je noče brisati kot ločnico med državama, v duhu sodobnih gledanj pa tudi ne sme biti ločnica med narodom iste krvi, ker je splošno mednarodno priznano načelo, da ima vsaka narodnostna skupnost pravico do kulturne povezave s svojim matičnim narodom. Iz tega načela rezultira drugo mednarodno načelo, ki ga je poudaril kancler dr. Kreisky — „da matični narod nima le pravice, marveč ima dolžnost skrbeti za svojo manjšino“. To velja za našo državo, velja pa jasno tudi za naš matični narod. Če bo taka miselnost prevladala in bo postala last in prepričanje ter zlasti spoznanje tako večine in manjšine, potem nas ni treba biti strah pred bodočnostjo.“

Na žalost pa ta miselnost na Koroškem pideset let po plebiscitu in petindvajset let po zmagi nad fašizmom še ni popolnoma uresni-

čena. Sicer se je več ali manj uveljavila v mladem rodu tudi sosednjega naroda, kar je vsekakor razveseljiv kašipot za bodočnost; ni pa še uresničena v velikem delu starega roda. Kdor namreč spremlja dogajanja okoli petdesetletnice plebiscita, mora skoraj resignirati. Tudi današnja Kleine Zeitung to ugotavlja in daje nasvete glede nepremagane preteklosti. Te nasvete pa moramo tako dolgo sprejemati z veliko skeptiko, dokler isti časopis objavlja provokatorska pisma z naslovi „Morilci med nami“ in dopise z nestvarnimi trditvami, da slovenska gimnazija vzgaja hujskače. Isti časopis je pred leti v številnih člankih pod naslovom „Blutige Grenze“ objavljaj podobne trditve, od katerih pa ni mogel dokazati niti ene same pred sodiščem. Zato je ponovno objavljane takih obtožitev zastrupljanje atmosfere in obnavljanje narodne nestrpnosti.

da to našo dobro voljo razume in razume tudi naše težnje. Iz uradne izjave koroške deželne vlade smo slišali, da je pripravljena upoštevati tudi naše kulturne, socialne in gospodarske težnje. To izjavo pozdravljamo in zato v petdeset letu spomina na plebiscit in petindvajset let po zmagi nad fašizmom slovesno izjavljamo, da hočemo tudi v bodoče zvesto izpolnjevati vse obveznosti do domovine in kot manjšina graditi mostove med sosednjima narodoma. Hkrati pa terjamo tudi pravice, ki nam grejo, pravice, ki so zagotovljene v državni pogodbi, pravice, ki smo si jih priborili z našim trpljenjem in našo borbo!

Ob koncu je dr. Franci Zwitter spomnil, da bomo prihodnje leto obhajali 25-letnico obstoja Zveze slovenskih izseljencev. Opozoril je, da do danes še nimamo monografije, še nimamo velikega teksta o tem našem trpljenju in še nimamo znanstveno obdelane te epopeje našega naroda. Poudaril je, da naše mlade literate in znanstvenike čaka tu lepa in hvaležna naloga, da bi koroški Slovenci končno dobili dokumentacijo o tem našem trpljenju in o tej naši veliki tragediji, pa tudi o naši veliki borbi in o našem doprinosu k zmagi nad fašizmom. Naj mladi rod ustvarjalcev ob vsej tragediji manifestira v teh delih mir, humanost in bratstvo med narodi; naj umetniška in znanstvena kreacija naših mladih v teh delih razpenja mostove čez prepad nerazumevanja, ki na žalost še vedno razdvajajo ljudi naše dežele.

Terjamo pravice, ki nam gredo

V isto vrsto kakor ta pisma spadajo klevete in pavšalne obdolžitve, da so nacisti ob vkorakanju v Beograd našli listine ki težko obremenjujejo nekatere koroške Slovence. Tako pavšalno obdolžitev smo slišali iz ust dr. Steinachera ob pogrebu človeka, ki je v uradu Maier-Kaibitscha sodeloval pri zločinski izselitvi našega ljudstva. Koroški Slovenci in zlasti slovenski izseljenici odločno protestiramo proti takim obrekovanjem, zlasti s strani ljudi, ki so dokazljivo „strogo zaupno“ pošiljali nacističnemu zunanjemu ministru v Berlin poročila, ki so jih prejeli od svojih zaupnikov na primer po julijemskem puču nacistov, pri katerem je bil umorjen kancler Dollfuss. Taki ljudje nimajo pravice pavšalno dolžiti našega človeka.

V isto smer pa kažejo tudi načrti postavljanja spomenikov določenim možem za zasluge pred petdesetimi leti. S tem nikakor nečemo zanikati takih zaslug, toda mnenja smo, da po petdesetih letih ne kaže s snovnimi spomeniki zacementirati po razvoju in okolnostih razumljive zgodovinske spoprijeme med narodoma v deželi, pač pa bi bilo po pol stoletju čas postavljati žive

spomenike — dejanske dokaze enakopravnega sožitja z rešitvijo za nadaljnji obstoj in razvoj naše narodne skupnosti življenjskih vprašanj.

Smo realni dovolj, da prav tako vidimo še vedno „nepremagano“ preteklost. Ne moremo pa verjeti, da bi bilo to mnenje in prepričanje večine prebivalstva, temveč verujemo, da sta se mlada generacija in z njo pretežna večina razsodnega dela večinskega naroda odrekli taki ozki, šovinistični miselnosti, kar je dokazal tudi izid letošnjih deželnozborskih volitev. Zato upravičeno pričakujemo, da bo ta razsodna večina končno spregovorila in število majhni, vendar zelo glasni peščici, ki se ne more izkopaliti iz stare miselnosti, zamašila usta in ji odvzela možnost, da si v narodnostnih vprašanjih lasti pravico odločanja.

Koroški Slovenci hočemo doprinesti svoj del k sporazumevanju med narodoma, k utrditvi miru v deželi. To svojo voljo in pripravljenost smo dokazali po prvi in drugi svetovni vojni s svojo lojalnostjo in zvestobo do domovine, čim je bilo vprašanje meja mednarodno rešeno. Sedaj je na večinskem narodu,

Vabilo

Po posredovanju Slovenske prosvetne zveze bodo slovenski umetniški film

Samorastniki

predvajali tudi v kino dvorani na Čajni v Ziljski dolini. Predstava bo v torek 5. maja ob 20.30 uri; vstopnice pri večerni blagajni po običajnih cenah.

Ljubitelji slovenske filmske umetnosti priskrbo vabljeno!

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

„Ne! Zaupati moramo! Toda vedeti, komu. Ljudi, ki jih vodimo, je treba poznati in jih zaščititi.“

„Dobro,“ je rekel Primož, „premisli bom vse, kar si povedal. O tem še nisem razmišljal dovolj. Če bom opazil kakšno posebnost, ti pridem povedati!“

Gorazd se mu je nasmehnil. „Videl boš sam. Prav je. Razmisli! Z nami je večkrat tako: skočimo, kadar pade šiba na hrbet, namesto da bi skočili takrat, ko se dviguje. Drugič se pomeniva več. Samo niti besedice o tem, kar sva govorila!“

„Saj nisem baba,“ je užaljeno dejal Primož.

„Ne zato,“ je odvrnil komisar. „Na splošno nismo dovolj previdni. Tajnost je potrebna prav tako kakor kruh in strelivo. Preveč govorimo o naših načrtih. Povedal ti bom prigoda, ki sem si jo zapomnil iz neke knjige. V duplu sredi gozda je živela stara sova. Čim bolj je molčala, tem manj je govorila. In čim manj je govorila, tem bolj je molčala. Zato je v gozdu, kjer je bilo mnogo nevarnih živali, ta ptica lahko postala stara in modra. To si lahko zapišeš v dnevnik!“

„Dnevnik?“ je začuden in jezen oporekel mitraljezec.

„No, mimogrede. Prišli so me opozorili, da pišeš dnevnik, kar je v naših enotah, z ozirom na možnost, da pade Nemcem v roke, prepovedano.“

„Kdo kvasi neumnosti? Prosim te, povej mi! Izstrelil bi mu ta pas nabojev v trebuh.“

„Ne bom ti povedal. Je eden takih, ki se boji pametnejših od sebe. Takih pa je mnogo. Ni dolgo tega, ko je predlagal, da bi študenta, ki ga dobro poznaš in ki je prišel s kravato v partizane, ustrelili. Osumil ga je, da je zavoljo kravate buržuj in zavoljo buržuja vohun.“

Primož mu je razložil, da ne piše dnevnika, da so to le izpiski iz Marxa in Lenina, včasih pa kakšna razpoloženja,

bežni vtisi in misli, nobenih imen, ne ljudi in ne krajev.

Gorazd ga je potolažil. „Neumnih informacij od neumnih ljudi nikoli ne zmanjka. Zato sem izbral tebe.“

Komisar je vstal, se nasmehnil in mu krepko stisnil roko. Potem je vrgel šmajser čez rame in se napotil s počasnim korakom po stezi v pobočje.

„Ta človek je pošten in razsoden,“ si je dejal Primož, ko se je z mitraljezom prek hrba spuščal po griču navzdol. Prvi stik z obveščevalnim delom mu je zdramil nešteto misli in predsodkov, ki se jih ni mogel otresti. Nehote je pomislil, kako je, če obveščajo omenjeni ljudje ali lumpi. Ko je zavil mimo štaba v hrib, na pot, ki je vodila v četo, je srečal namestnika bataljonskega komandanta Fazana. Kmečki sin v lakiranih škornjih, opasan in prepašen z jermeni podolž in počez kakor jahalni konj, v zlikani uniformi laškega oficirja, ki si jo je priboril na Dolenjskem ob italijanskem propadu. Hodil je vzravnan in važno kot človek, ki se zaveda svoje vloge v pomembnem času. Mladostni obraz mu je sijal od zdravja. Ko mu je prihajal nasproti, si ga je Primož ogledoval z drobcem pomilovanja. Ob srečanju je dvignil pest v pozdrav in dobil malomaren odgovor. Bil je že mimo njega, ko se je Fazan nenadoma ustavil in ga poklical.

„Hej, ti, študent! Kaj paradiraš tod z mitraljezom? Nisi v zasedil?“

„Kakor vidiš, sem tu!“

„Po čigavem ukazu?“

„Po nalogu partije, če nimaš nič proti?“

„Seveda imam. Stopi no sem, šel boš z menoj v štab! Nekaj se moram pomeniti s teboj.“

Primož je okleval, potem pa se je odločil, da bo požrl jezo in se obrnil. Molčala sta vse do štaba, ki je bil v neki hiši pod hribom.

„Oddal boš pištolo!“ je dejal kar naravnost, takoj ko sta vstopila. „To je vse, kar se moram pomeniti s teboj!“

Pogled mu je obvisel na toku s pištolo za Primoževim pasom, in pomislil je na novo bataljonsko bolničarko Miro, ki mu je s svojim mičnim ozadjem v jahalnih hlačah vzbujala kri in se mu zapeljivo nasmihala. Plesala je z njim na mitingih do onemoglosti. Obljubil ji je pištolo, o kateri je neprestano sanjala.

Primož je presenečen osupnil in kri mu je udarila v glavo.

„Pištole ne dam,“ je odsekal.

Fazan je bil bolj presenečen nad Primoževim zaničljivim izrazom kot zaradi odklonitve.

„Glej ga no, ali veš kaj je nalog člana bataljonskega štaba? Orožje rabimo za nekega funkcionarja,“ je dejal Fazan trdo in zasmehljivo, kot da mitralježevega odpora ne bi jemal resno, in si potisnil titovko na stran. Izzivalno se je razkoračil pred mitraljezom z rokami v žepu.

„Kaj me briga. Če hoče imeti pištolo, naj ubije Nemca in mu jo vzame, kot sem mu jo jaz. Dovolj je še Nemcev in tudi pištol imajo še dosti,“ je odvrnil Primož togo.

„He, ti si predrzen študent! Misliš, da si v šolah pojedel vso pamet z veliko žlico! Tega ne veš, da je orožje, odvzeto sovražniku, last vse vojske in ga razdelimo po potrebi, kaj? Tega ne piše v knjigah?“

„Nič me ne briga. Ne dam jel!“ je Primož vztrajal pri svojem.

Fazan se je zresnil in začel podrhtevati z eno nogo, kar je delal vedno, kadar se ga je lotila jeza. Primož je opazil njegovo nemoč in hitro dojel, da zna ta človek biti tudi surov, če naleti na nepričakovani odpor. Zaničljivo je spočil ustnice in se obrnil k štabnemu pisarju, ki je bled in sključen za mizo med papirji opazoval, kaj bo iz tega

V kakšni smeri se razvija prireja govejega mesa?

Kakor povsod v svetu postaja to vprašanje tudi v naši državi iz leta v leto bolj aktualno. Prvič zaradi tega, ker na trgu s klavnimi govedi opitani mladi bik čedalje močnejše izpodriva vola; drugič zaradi tega, ker gre čedalje manj telet v zakolj in čedalje več v izvoz; tretjič pa zaradi tega, ker zadnji dve leti število krav nazaduje. Njihovo nazadovanje ima svoj vzrok v težavah pri vnovčenju mlečnih izdelkov. Ne nazadnje pa pridobiva vprašanje, v kakšni smeri se razvija prireja govejega mesa, na pomenu zaradi tega, ker število govedorejcev zadnje čase iz leta v leto bolj nazaduje.

Leta 1965 se je v naši državi ukvarjalo z govedorejo 278.000 kmetov, lani 3. decembra so jih našli le še nekaj nad 253.000. Tekom petih let je torej število govedorejcev nazadovalo za okroglo 9 odstotkov, pri

čemer je treba posebej upoštevati, da je zgolj leta 1969 nazadovalo za dobre tri odstotke. Medtem ko je število govedorejcev nazadovalo iz leta v leto, je število goved do leta 1966 še naraščalo; potem je začelo konstantno nazadovati in je bilo lani z 2.417.000 za okroglo 3 odstotke nižji kot leta 1966.

Če vzamemo ta upad za merilo razvoja prireja mesa v naši državi, potem vidimo, da je število krav nazadovalo veliko močnejše. Samo med letom 1967 in letom 1969 se je zmanjšalo za okroglo 5 odstotkov na 1 milijon 85.000. Čeprav je do leta 1967 naraščalo, je v upadu zadnjih treh let le spoznati tendenco, da gremo v čas, ko bo začela ponudba klavnih goved popuščati, ne le zaradi tega, ker se manjša število krav, marveč tudi zato, ker je v zadnjih petih letih število brejih telic nazadovalo za 11,5 odstotka na 140.000 glav.

Na resnici, da bo ponudba govejega mesa v prihodnje nazadovala, nič ne spremeni dejstvo, da gre zadnja leta v rejo več telet, kot jih je šlo prej. Leta 1967 so našli 248.500 telet, ki so bila mlajša od 3 mesecev, lani pa so jih našli 261.700, kar je za 5 odstotkov več. Pri tem vendar ne smemo prezreti, da smo lani in predlanskim izvozili blizu 108.000 telet ter 118.000 mladih goved za nadaljnjo rejo.

Ta izvoz bo letos in prihodnje leto ponudbo govejega mesa na domačem trgu skrčil. Slednja pa je bila že lani za okroglo

Blizu 242 milijonov prebivalcev v Sovjetski zvezi

Po prvih podatkih o letošnjem ljudskem štetju v Sovjetski zvezi je imela ta država 15. januarja letos 241.748.000 prebivalcev. To pomeni, da se je prebivalstvo Sovjetske zveze od leta 1959, ko je bilo izvedeno zadnje ljudsko štetje, povečalo za 15,8 % ali za 32,9 milijona oseb.

Danes živi v Sovjetski zvezi 111,3 milijona (46,1 %) moških in 130,4 milijona (53,9 %) žensk. Glavno mesto — Moskva ima 7.061.000 prebivalcev; ostala milijonska mesta so Leningrad, Kijev, Taškent, Baku, Harkov, Gorkij, Novosibirsk, Kujišev in Sverdlovsk; 33 nadaljnjih sovjetskih mest pa ima več kot pol milijona prebivalcev. Sploh živi zdaj v mestih že 56 % (leta 1959 le 48 odstotkov) sovjetskega prebivalstva.

Pričevanje mrtvih taboriščnikov

Po petindvajsetih letih so na Poljskem zvedeli za dragocene dokumente iz nacističnega koncentracijskega taborišča Dachau. Med dokumenti, ki so jih našli, je tudi izvirna kartoteka in knjige o taboriščnikih s številkami od 1 do 149.268. Našli so tudi šest zabojev s kartoteko taboriščnikov, obdelano po osvoboditvi taborišča. V kartoteki je 17 zavetkov izvirnih vprašalnih pol, ki so jih izpolnjevali priporniki, ter štirje zvezki pričevanj taboriščnikov, Poljakov in Židov, ki so umrli v taborišču Dachau; prav tako sta v zabojih dva registra in druge taboriščne dokumentacije ter legitimacije in fotografije nekaterih zapornikov.

Strokovnjaki pravijo, da so dokumenti ogromne zgodovinske vrednosti. Z njihovo pomočjo bodo lahko ugotovili popolno resnico o nacističnem koncentracijskem taborišču Dachau. Ti dokumenti jim bodo pomagali pri preganjanju nacističnih zločincev, hkrati pa bodo tudi vir informacij za družine bivših taboriščnikov, ki doslej v glavnem niso vedele za usodo svojih najbližnjih.

Dokumente je jeseni 1945 pripeljal v mesto Pile blizu Szczecina bivši taboriščnik iz Dachaua Josef Batory. Po njegovi smrti so bili dokumenti pri njegovi ženi Zofiji. Za dokumente je novembra lani zvedel sekretar organizacije zveze borcev v Pilah, ki je o tem obvestil tudi pristojne oblasti. Po pregledu dokumentov 4. aprila letos so o najdbi obvestili tudi novinarje.

Pretežno izvirne dokumente so izročili direktorju glavne komisije za raziskovanje nacističnih zločinov na Poljskem dr. Pilichowskemu, ki je novinarjem izjavil, da smatra najdbo dokumentov za zelo pomemben dogodek. „Danes vemo nedvomno veliko o hitlerjevski politiki uničevanja poljskega naroda in o zločinih fašističnih morilcev nad evropskimi narodi. Za to se moramo pretežno zahvaliti načrtno opravljenim preiskavam, rezultatov večitisoč zaslišanj, ki so pripomogla k temu, da je roka pravice dosegla mnoge hitlerjevske zločince.“

Dachau je bilo prvo od koncentracijskih taborišč v nacističnem rajhu; tam so nacisti zagrešili prve zločine. V taborišču je našlo smrt več tisoč protifašistov iz vse Evrope. Dachau je pripadal k tako imenovanim vzornim taboriščem (Musterlager). V njem so se šolali SS-ovci, med njimi tudi poznejši poveljniki drugih koncentracijskih taborišč, kot na primer Höss (Auschwitz) in Zierreis (Mauthausen).

Dokumenti, ki so jih zdaj odkrili, so prav zaradi tega tako pomembni. Dopolnili bodo dokumentacijo hitlerjevskih taborišč in pomagali, da bo mednarodna javnost zvedela za popolnejšo resnico o zločinih nacistične Nemčije.

1 odstotek nižja kot predlanskim, čeprav smo klavnih goved in telet domače ponudbe nazadoval za 53.000, potem imamo znamenj dovolj, ki kažejo, da ponudba govejega mesa iz domače prireja letos in tudi prihodnje leto ne bo naraščala, marveč prej nazadovala. Že lani je bil namreč dejanski izvozni višek klavnih goved za 18.700 manjši kot leta 1968.

Ob upadajoči prireji govejega mesa pa poraba mesa na splošno tudi pri nas čedalje bolj narašča. Prebivalstvo kupuje čedalje več svinjskega mesa in izdelkov iz njega. Temu razvoju sledi tudi kmetijstvo, ki prireja čedalje več svinjskega mesa. Medtem ko je lani s 537.000 klavnimi govedi priredilo za 2,5 odstotka goved manj kot leta 1968, je pri prašičih z 2,7 milijona komadov priredilo za 7 odstotkov več kot leto

poprej. V mesu izraženo se je lani prireja govejega mesa zmanjšala za 3500 ton, prireja svinjskega mesa pa se je povečala za 14.600 ton. Kljub temu pa prašičjega mesa ni bilo preveč.

(bl)

DROBNE ZANIMIVOSTI

● Največji jezikovni genij na svetu je bil italijanski kardinal in jezikoslovec Giuseppe Mezzofanti. Bil je kustos vatikanske knjižnice in je znal preko 60 jezikov.

● Prvi in verjetno edini otrok v zgodovini, ki je uradno dovolil, da bo kdaj tepen, in ki je sam dočel svojo pestunjo, je bil angleški kralj Henrik VI. Na prestol je „prišel“ v starosti enajst mesecev 1. septembra 1422 in prvi njegov uradni dekret — na listino so pritisnili dojenčkov palec — se je glasil, da „določa damo Alice Butler za našo pestunjo, da bo skrbela za našo osebo s pooblastilom, da je sem ter tja razumno kaznuje.“

● Eno od vojn v XIX. stoletju je za Anglijo organizirala turistična agencija. Za nilsko ekspedicijo proti sudanskim dervišem v letih 1884—1885 je neka angleška potovalna agencija najela 800 manjših ladij in prepeljala z njimi 18.000 vojakov, 150.000 ton vojaškega materiala in 70.000 ton premoga za pogon.

● Skozi dve tisočletji je v Indiji veljal kravji „mu“ kot dolžinska mera. Predstavljal je daljavo, do katere je bilo slišati kravje mukanje.

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

nastalo. Tudi on bi rad pištolo, ki je visela mitraljezcu za pasom.

„Pisar,“ je težko dahnil Fazan, „napiši fantu nalog štaba, da odda pištolo!“

„Razumem, tovariš namestnik!“ Pisar se je vzravnal kakor vzmet, urno vtaknil papir v pisalni stroj in začel tipkati. Klepal je črko za črko, počasi, kot bi presita kura kljuvala zrnje. Primož je z pomilovanjem opazoval blede-ličnikovo prizadevnost.

„Zaman piše. Ne dam vam pištole!“

Zdaj je bilo Fazanu dovolj. Pobesnelo je zarjul:

„Stoj mirno, če govoriš s članom bataljonskega štaba! Ali smo vojska ali gasilci? Dal te bom razorožiti, zvezati, zapreti! Tudi šarca ti bomo vzeli!“ je vpil in norel po sobi.

„Pisar, pokliči dežurnega in dva borca, da ga razorožijo!“

Primož se je zavedel, da gre zares. Oči so se mu ubijalsko zalesketale. Srh strahu je spreletel Fazana, ko je videl, da so se zganile fantove roke in je cev šarca zaplesala po njegovem trebuhu. Bliskovito je napel vzmet in prst mu je obležal na petelinu.

„Padel boš prerezan, preden bom razorožen!“

Fazan je obstal kot človek pred kačo, ki sika vanj in se ji ne more umakniti. Podrhteval je z obema nogama, tokrat od strahu, ker je vedel, da besede niso bile vržene v prazno. Po sobi se je razlila mučna tišina, v katero je tikala ura na steni.

V veži so se oglasili koraki in vrata so se sunkovito odprla. Komandant je stopil v sobo, visok, temnolas, veder in nasmejan. Začuden se je ozrl po obeh. Primož je zavoroval sprožilno in povsod je bil mitraljez miraljubno k telesu. Val uničevalnega besa je bil mimo, in zdaj so mu v notranjosti drhtela vsa vlakna. Fazan je spoznal, da je drobec

časa, ki bi ga pogubil, že mimo, zato se je ojunčil in rekel:

„Tovariš komandant, ta saboter me je hotel ubiti z mitraljezom samo zato, ker sem zahteval od njega pištolo. Pisar je za pričo. Poglej, še sedaj ima napeto sprožilno! Predal ga bom vojnemu sodišču!“

Komandant, ki je stopil med njiju, je malo pomislil in se ozrl v Primoža. „Kaj te je, Primož, popadla? Ali je res, kar pravi?“ Fanta je poznal in vsi dobri mitraljezci so imeli v njegovih očeh najvišjo ceno.

„Ne vse. Zapretel mi je, da me bo dal zvezati in razorožiti. Živega me ne bo nihče razorožil, ker me nima za kaj!“

„Ali bi ga resnično ubil?“

„Prav gotovo. Kar bi prenesel od švabov, ne prenesem od naših.“

„Izgubil bi glavo, Primož, in to po neumnem.“

„Izgubil bi jo. Zgubil bo bom prej ali slej ob tem mitraljezu. Nikogar nimam. Vseeno mi je.“

Komandant ga je motril z občudovanjem, vendar mu tega ni pokazal. Obrnil se je k Fazanu:

„Slišal si, tovariš namestnik. Ali ni v bataljonu nobene druge pištole, razen njegove?“

„Najbolje je oborožen. Poleg šarca ne rabi pištole. Nam pa orožja manjka. In nekateri nimajo niti pušk!“

„Vsi nemški mitraljezci imajo pištole. Kdo me bo branil, če mi odpove mitraljez ali mi zmanjka municije? Pištolo sem prinesel s seboj v partizane. Zaplenil sem jo sam še na terenu. Ubil sem Nemca, ki je zahajal k dekletu, z orožjem, ki so mi ga posodili terenci.“

Komandant se je malo zamislil, potem pa odločil: „Primož bo obdržal pištolo, ti pa poišči drugo, namestnik!“

Skozi vežo so priropotali dežurni in dva borca, da bi razorožili mitraljezca. Komandant jih je odpravil, potem pa je odprl čutarico in ponudil Primožu pijačo. Fazan je jezen odšel.

„Srknj ga, Primož, in ne jezi se zavoljo tega, kar je bilo. Dokler bom jaz komandant, ti pištole ne bodo vzeli.“

Primož se je poslovil in s komandantom sta si krepko stisnila roke.

Ko se je vrnil komisar Gorazd, so se člani bataljonskega štaba posvetovali o Primoževem primeru. Namestnik Fazan je trmasto zahteval, da se mu vzame orožje in se ga postavi pred vojno sodišče. Hotel je zadoščenje, ker ga je bil žalil in ker se je uprl povelju. Gorazd in komandant sta bila z mitraljezcem.

„Fazan, nobenih komedij z ljudmi. Mi smo politična vojska. Kaplarska praksa pri takih, kakor je ta in tudi drugih pri nas, ne zaleže.“

Ko Fazan ni odnehal, ga je komisar vprašal, za katerega funkcionarja potrebuje pištolo. Fazanu je mahoma pošla sapa, pristojni pa so se nasmejnili in se spogledali, ker je bolničarka tudi druge moledovala za pištolo.

„Če je tako, pa podpirajmo anarhijo v vojski. Pištolo bi dodelili začasno enemu od novincev, ki nimajo puške,“ se je izgovarjal Fazan.

„Samo to nam povej, če je novinec moškega ali ženskega spola!“ Fazan ni odgovoril.

„Toda to ni način. Ne zavedaš se, s kakšnimi ljudmi imaš opravka.“

„Jaz bi ga naučil pameti in pokorščine, vsem za vzgled, domišljavca študentskega. Zavoljo takih ni discipline.“

(Se nadaljuje)

Svoje spomine na zadnje dni nacistične Nemčije je opisal tudi Artur Axmann, ki je bil nekdanji državni vodja Hitlerjugend. V boju za Berlin se je zadrževal v neposredni Hitlerjevi bližini, v njegovem prostornem, profitorbanskem zaklonišču, imenovanem „Führerbunker“, pod državnim pisarniškim „Reichskanzlei“. O takratnih dogodkih piše:

Dne 29. aprila 1945 ob 1. uri ponoči sta se Hitler in Eva Braun poročila. Naslednje ure je Hitler narekoval svoje testamente. Potem se je zaklonišče vse bolj praznilo. Najprej so odšli Hitlerjev tiskovni pribočnik Heinz Lorenz, Bormannov sodelavec Zander in pribočnik vojske pri Hitlerju, major Johannmeier. Ti trije možje so imeli nalogo, spraviti Hitlerjeve testamente iz obkoljenega mesta v severno in južno Nemčijo. Okoli poldneva je odšla druga skupina častnikov. Hoteli so se prebiti do armade Wenck.

Že prejšnjega dne sem nameraval Hitlerja vprašati, kako bo neki odšel, toda do pogovora ni prišlo. V noči od 29. na 30. pa se je nenadoma ponudila priložnost. S svojim pribočnikom Wetzlinom sem se mudil v predsobi sejne dvorane. Potem ko je večina Hitlerjevih sodelavcev odšla, sva bila zdaj čisto sama. Tedaj je stopil iz zvočnega zasebnega zakloniškega stanovanja in naju pozdravil. Wetzlin se je umaknil.

Hitler je šel h klopi in pokazal, naj prisedem. Najprej sva tako molče sedela drug ob drugem. Toliko vprašanj sem imel, vendar nekako nisem mogel začeti pogovora. V teh trenutkih molka sem se spomnil na 13. marec 1942; takrat me je Hitler ranjenega sprejel v eni od barak svojega glavnega stana v pruskem Rastenburgu. Tam sem mu pripovedoval o visoki bojni morali Rusov. Pričim je in rekel: „Vedel sem, da so močni, kajti za njihovim orožjem je ideja. Priznam: nisem verjel, da so tako močni. Sovjetske Rusije pač ni mogoče primerjati s carsko. Tu je stopil v zgodovino nov politični fenomen. Rusi so imeli veliko več časa kot mi. Od 1917 do zdaj, četrto stoletje. Predstavljajte si, da bi mi imeli 25 let časa za vzgojo mladine. Vendar mislim, da moram bojevati ta težki boj še za svojega življenja.“

To je bilo 1942. Po prvih mesecih pohoda na Rusijo je bil Hitler še poln zaupanja, vitalnosti in moči. Zdaj je sedel zraven mene poražen mož.

Končno je pretrgal molk. Vprašal je, kako živim, kako sem prej živel. Omenil sem, da sem imel težko mladost, govoril sem o materi, ki je šestnajst let za nas otroke delala v tovarni. „Ja, stiska je zmeraj največja učiteljica v življenju,“ je rekel Hitler.

Spet molk. Potem sem vprašal: „Kaj menite, moj Führer, o prihodnjem razvoju med zahodnimi silami in Rusijo?“

Nekoliko obotavljaje je odgovoril: „Bojim se, da bo na koncu združena moč Rusije in boljševizma utegnila slaviti zmago nad neenotnimi zahodnimi demokracijami.“

Vprašal sem še: „Kaj bo z našim ljudstvom? Živeli smo vendar v prepričanju, da je naša zgodovina šele na začetku: Bismarck je ustvaril nacija. V vašem času se je izbojeval razredni boj in politična enotnost je dobila vsebino. Zdaj vendar ne moremo biti že na koncu naše zgodovine.“

Hitler je rekel: „Groza me obhaja, če mislim na to, kako bodo naši sovražniki enotnost razbili in raj razkrali. Zdaj gre za golo preživetje našega ljudstva, za golo preživetje.“

Se zmeraj sva bila čisto sama v predsobi. Ves čas ni bilo nikogar mimo. Slišati je bilo samo enolično brnenje ventilatorjev.

Hitler je začel znova: „Meni v življenju ni bilo nič prizaneseno, zlasti ne v teh zadnjih dneh. Moji sodelavci so me zapustili: Göring, Speer, toda Himmler je najstrašnejše razočaranje mojega življenja. Moja čast se imenuje zvestoba“ — je oponešel zaničljivo. „Kar je Himmler obljubil, pa je mladina izpolnila. Smrt ne more biti hujša kot vse to, kar sem preživel. Zame bo samo odrešitev.“

Rekel sem: „Ostal bom pri vas, moj Führer.“

Odločno je odklonil: „Vaše mesto je pri živih.“ Potem se je mukoma dvignil in se poslovil. Sključen se je vrnil v svoje prostore.

Dvanajst ur po tem razgovoru je bil mrtev. Šele kasneje sem zvedel, kaj je določilo trenutek njegovega samomora. 29. aprila se je posebno pogosto pozanimal, kje so že Rusi. Že zgodaj zjutraj so namreč začeli obstreljevati Reichskanzlei in so potem napadli s tanki in pehoto. 400 m daleč jih je potem naša obupana obramba zaustavila na Wilhelmstraße. Takrat sem slišal, kako je Hitler rekel: „Pravočasno se moram posloviti od življenja, da bo moje truplo še mogoče sežgati.“

Vojaški poveljnik vladne četrti, SS-brigadni vodja Mohnke, mi je pripovedoval, kako je 30. aprila okoli petih zjutraj prišel v zaklonišče in

ob Lustgartnu. Na jugu pri Potsdamskem trgu in ob letalskem ministrstvu. Na zahodu v Tiergartnu, 300 do 400 metrov pred Reichskanzlei.“

Hitler je še vprašal: „Kako dolgo boste še lahko držali?“

„Največ 20 do 24 ur, moj Führer, ne dlje,“ je dejal Mohnke.

HITLERJEVA SMRT

Zgodaj popoldne 30. aprila sem prišel s svojim pribočnikom v Hitlerjevo zaklonišče. Poiskal sem dr. Goebbelsa. Rekel je: „Führer se je že poslovil od svoje najžejše okolice.“

Šel sem v Hitlerjeve zasebne prostore. Tam je stal pred vhom SS-Sturmabführer Günsche. Na kratko mi je pojasnil, da po Hitlerjevem ukazu ne sme nikogar spustiti noter.

Po tem sem govoril z dr. Goebbelsom. Napotila sva se v konferenčno

strani, njena glava je počivala na njegovi rami. Njene oči so bile zaprte, ustnice rahlo odprte. Na telesu ni bilo videti nikakega znamenja nasilja, videti je bila, kot da bi spala. Eva Braun se je bila zastrupila.

Z Goebbelsom sva šla v konferenčno sobo. Stala sva na pragu, ko so SS-ovci nesli mimo Hitlerjevo truplo. Zavito je bilo v volnen koc, ki je pokrival samo gornji del telesa. Videle so se črne hlače na bingljajočih nogah. Zadaj je Bormann na obeh rokah nosil truplo Eve Braun. Ni bilo zavito. Prevzel jo je Günsche in jo odnesel navzgor po stopnicah.

Ostal sem v zaklonišču. Zunaj so hrešče udarjale granate. Moj pogled se je ustavil na steni. Tam je še visel Hitlerjev plašč in nad njim njegova čepica. Goebbels je odšel zraven na vrt. Hotel je prisostvovati sežigu.

V poznih popoldanskih urah 30. aprila je bilo pod Goebbelsovim vodstvom posvetovanje, kaj zdaj storiti. Najprej sta hotela Goebbels in Bormann govoriti z Dönitzem, in to ne samo po žici. Da bi prišel do njega, naj bi Rusom predlagali nekaj ur premirja. V pismu bi Ruse tudi obvestili o Hitlerjevi smrti. Za parlamentarca je bil določen general Krebs, prej je bil namreč na nemškem poslanstvu v Moskvi in je govoril rusko. Ugibali so tudi, ali ga ne bi spremljal Bormann, toda Bormann je to sam odsvetoval. Zdelo se mu je, da ne bi bilo prav poslati strankinega človeka v glavni stan Žukova.

Dasi so bili Rusi le nekaj sto metrov od nas, je bilo zelo težko dobiti zvezo z njimi. Skušali smo po radiu, toda do večera nismo mogli vzpostaviti zveze. Goebbels se je mudil večinoma v konferenčni sobi. Tam so govorili o sestavi nove vlade. Vsakdo pa je čutil, da je bila to le teoretična konstrukcija. Goebbels je kadil cigareto za cigareto — prej se tu ni smelo kaditi, Hitler ni prenesel tobakovega dima. Včasih je Goebbels celo zažvižgal kako staro bojno pesem. Ko sva bila sama, je odkrito povedal, da — v nasprotju s Hitlerjevim ukazom — noče preživeti zloma. Spomnil sem ga na njegovih pet otrok, rekel sem, da bi jih lahko razdelili po posameznih vojaških skupinah in jih tako spravili iz mesta.

O tem se je hotel posvetovati s svojo ženo. Kasneje mi je povedal: „Moja žena soglaša z menoj, da gredo najini otroci z nama. Ne marava, da bi doživeli, kako bodo njihovega očeta trgali po mednarodnem tisku. Če bi bili odrasli, mislim, da bi odobraval najino odločitev.“

Malo pred polnočjo, v noči od 30. aprila na 1. maj, se je posrečilo navezati stik z Rusi. Mohnke je spremljal Krebso do vrta Palače princa Albrechta. Tam so Rusi nemškega šefa generalnega štaba, kot domeni, spustili skozi luknjo v zidu.

Dvanajst ur kasneje se je vrnil. Rusi so naš predlog za premirje odklonili. Pristali so samo, da bodo ranjence in ujetnike obravnavali po določenih ženevskih konvencijah. Zahtevali so brezpogojno kapitulacijo in predajo vseh oseb v zaklonišču Reichskanzlei.

Goebbels je na to sporočilo reagiral z besedami: „Jaz sem nekoč že osvojil Berlin pred rdečimi in do poslednjega diha ga bom pred rdečimi branil. Tisto malo ur, ki jih bom še živel kot kancler, ne bom zapravil za to, da bi podpisoval listine o kapitulaciji.“

Ko sem ga pozno popoldne 1. maja obiskal, me je sprejela njegova žena: „Gospod Axmann, dopolnjeno je.“

Otroci so bili torej mrtvi. Nisem našel besed. Tudi Goebbels je molčal. Njegova žena pa me je prosila, naj sedem: „Posedimo še malo, tako kot v starih bojnih časih.“ Prinesla je kavo na mizo in začela spraševati: „Se veste...?“

Tedaj se je tudi meni vrnil govor. Začeli smo obujati stare spomine in res so nas za trenutek odvrnili od strašnih reči, ki so nas čakale. Pri slovesu je rekel Goebbels: „Nocoj ob osmih se bova poslovila od življenja. Mogoče pridete še prej kaj mimo? Oba sta mi dala roko, poslednjič.“

Okoli 20.30 sem prišel spet v zaklonišče Reichskanzlei. Na hodniku sem srečal Mohnkeja. Rekel je: „Dr. Goebbels in njegova žena sta mrtva.“

Mohnke je bil prišel pol ure prej v Hitlerjevo zaklonišče in videl Goebbelsa in njegovo ženo v pred sobi konferenčne sobe. Oba sta bila na poti k izhodu iz zaklonišča, k izhodu na vrt. Ko sta zaslišala Mohnkejeve krike, sta se ozrla. Mohnke je rekel: „Zdaj bomo odšli, gospod minister.“ Goebbels ga je objel in dejal: „Mohnke, srečno se prebijte.“ Solze je imel v očeh.

Gospa Goebbels pa je bila popolnoma obvladana. Mohnke ji je poljubil roko. Rekla je: „Gospod Mohnke, najini otroci so že angelčki, midva jim bova zdaj sledila.“

Potem ji je Goebbels ponudil roko. Prijela se ga je. Tako sta šla po stopnicah na vrh. Oba sta držala v roki ampulo s strupom. Pribočnik Schwägermann jima je sledil z dvema bencinskima posodama.

S Hitlerjem v bunkerju

ne da bi se slekel, trdno zaspal. Nenadoma ga je zbudil telefon. Na drugi strani je govoril Hitler: „Mohnke, pridite takoj sem in mi poročajte o položaju.“

Bilo je to ob 6. zjutraj. Mohnke je vzel s seboj načrt Berlina. Najnovejših oznak položaja vanj ni utegnil zarisati. Pot ga je vodila po hodniku, kjer so spali zamenjani vojaki z orožjem v rokah, in skozi jeklena vrata v drug predel podzemne zgradbe. Šel je mimo sanitetnega zaklonišča, od koder je prihajalo stokanje ranjenec, zgnetenih v tesnem prostoru. Zatem je postalo tiho v samotnih hodnikih. V zasebnem Hitlerjevem zaklonišču Mohnke ni našel nikogar več, tu ni bilo niti straže. Vrata v Hitlerjeve prostore so bila napol odprta. Mohnke je vstopil in se javil. Hitler ni bil v uniformi. Na sebi je imel črno jutranjo haljo s svetlo obrobo, črne nogavice in črne copate.

Vprašal je: „Mohnke, kje so Rusi?“ Mohnke je razprostrl zemljevid po mizi in zaznamoval najnovejši položaj: „Na severu so Rusi tik pred Weidendammskim mostom. Na vzhodu

sobo zraven Hitlerjevih prostorov. Tam je bil že Martin Bormann. Nihče ni sedel. Molče smo se gledali. Tako dolgo, dokler Goebbels ni vprašal: „Ni bil to strel?“

Ni se motil. Günsche nam je sporočil: „Führer je mrtev!“ Bilo je ob 15.30 uri.

Šli smo vsi skupaj v Hitlerjevo dnevno sobo. Za vrati smo obstali in pozdravili z dvignjeno roko.

Ob nasprotni steni je v desnem kotu majhne zofe sedel Hitler. Obleden je bil v uniformo; črne dolge hlače in siva vojaška bluza z zlatim strankinim znakom in železnim križcem I. stopnje. Zgornji del telesa je bil nagnjen naprej, glava malce vznak. Obraz je bil čisto bel. Po obeh sencih je tekel tanek curek krvi. Veke so bile skoraj zaprte, brada potisnjena naprej. Leva roka je ležala na telesu, desna je visela ob naslonjalu zofe navzdol. Na blazinah so bili krvavi madeži. Revolver je ležal na preprogi. Hitler se je bil ustrelil v usta.

Zraven njega je sedela Eva Braun v črni obleki. Slonela je ob Hitlerjevi

Kmalu pa se je vrnil. Njegove oči so bile vlažne. „Nisem mogel več prenesti pogleda na to,“ je rekel.

Kasneje je bilo v časopisih zapisano, da so meni izročili Hitlerjev pepel v pločevinasti posodi. To pa je le špekulacija in nima nobene resnične podlage.

KONFERENCA PREOSTALIH

Pozno popoldne je Bormann v konferenčni sobi prebral Hitlerjev politični testament, v katerem je imenoval velikega admirala Dönitza za državnega poglavarja, dr. Goebbelsa za državnega kanclerja in Martina Bormanna za strankinega ministra (Parteiminister). Navzoči so bili razen Goebbelsa, Bormanna in mene še državni sekretar propagandnega ministrstva dr. Naumann, generala Krebs in Burgdorf in še nekaj drugih sodelavcev. Bormann je bil zelo rdeč v obraz. Je to pri vsem njegovem obvladovanju pričalo, da je vzbujen? Hitlerjeva bližina je bila njegova moč. No, ko je bil Hitler zdaj mrtev, se je končala Bormannova oblast.

Kärntner Zeitung

Der Volksgerichtshof fällte 13 Todesurteile

Kommunistisch-terroristische Elemente unschädlich gemacht — Schwere Zuchthausstrafen für die Helfershelfer

Der Erste Senat des Volksgerichtshofes tagte in dreitägiger öffentlicher Verhandlung unter dem Vorsitz des Präsidenten Staatssekretär a. D. Dr. Frey. Der Vorsitzende Richter über die Angelegenheiten der Oberreichsanwalt gegen 37 Personen, die in den Gemeinden Zell-Pfarre und Ebnat-Kappel, die sie als Deserteure, kleine Kriminelle, die sich an den Abstellungsverhältnissen beteiligten, die sie als Deserteure, Kommunisten und Verbrecher, die sie als Deserteure, aus Oberkärnten, die sie als Deserteure, um das schaffende Volk zu terrorisieren, Höfe zu plündern und die deutsche und reichsdeutsche Bevölkerung Frauen Viehisch zu mordeten, die sie als Deserteure, Ordnung zu untergraben hatten, die sie als Deserteure, Neuordnung Europas verräterisch zu untergraben, gestellt und sich zu Handlangern der Plutokraten und Churchill gemacht

Der Volksgerichtshof verurteilte folgende Personen zum Tode

Thomas Olip, Holzarbeiter aus Zell-Pfarre; Jakob Orasche, Holzarbeiter aus Zell-Pfarre; Johann Doujak, Büchsenmacher aus Ferlach; Franz Gregoritsch, Landwirt aus Zell-Pfarre; Franz Pristovnik, landwirtschaftlicher Arbeiter aus Zell-Pfarre; Florian Kelich, Holzarbeiter aus Zell-Pfarre; Bartholomäus Orasche, Keuschler aus Zell-Pfarre; Johann Orasche, Postfacharbeiter aus Zell-Pfarre; Ulrich Kelich, landwirtschaftlicher Arbeiter aus Zell-Schaida; Franz Weinzierl, Landwirt aus Zauchen; Georg Pasterk, Bauer aus Lobnig.

Michael Schupanz, Keuschler aus Ebriach; Maria Olip, Gelegenheitsarbeiterin aus Eisenkappel.

Die nachstehenden Personen hat der Volksgerichtshof ebenfalls für schuldig erkannt und zu Zuchthausstrafen von verschiedenem Ausmaß verurteilt. Sie haben für die Terrorbanden Kurier- und Kundschafterdienste geleistet, mit Funktionären der Widerstandsorganisation ständige Verbindung gehalten, bei der Zuführung neuer Terroristen mitgewirkt, kommunistische Besprechungen mitangehört, Banditen Unterkunft gewährt, Essen gegeben oder sonstwie geholfen und die nach dem Gesetz bestehende Verpflichtung zu leisten, Deserteure und sonstige Verbrecher zu zeigen, unterlassen

Die Volksgerichtshof hat folgende Personen verurteilt:

Anton Moma, Woschitz, Bauer aus Zell-Freiwalden, zu 12 Jahren; Josef Olip, Forstwart aus Zell-Pfarre, zu 10 Jahren; Sabine Schupanz, Köchin aus Zell-Schaida, zu 8 Jahren; Katharina Pristovnik, Schupanz, Köchin aus Zell-Pfarre, zu 5 Jahren; Maria Linas, Köchin aus Zell-Pfarre, zu 4 Jahren; Justina Orasche, Köchin aus Zell-Pfarre, zu 5 Jahren; Anna Orasche, Haushälterin aus Zell-Pfarre, zu 5 Jahren; Ursula Weinzierl, Auszüglerin aus Zauchen, zu 3 Jahren; Katharina Pasterk, Bäuerin aus Lobnig, zu 3 Jahren; Johann Rozmann, Schuhmachergehilfe aus Klagenfurt, zu 2 Jahren; Alois Luschin, Bergmann aus Eisenerz, zu 7 Jahren; Anton Golob, Holzarbeiter aus Vellach, zu 6 Jahren; Johann Smolnik aus Sittersdorf, zu 4 Jahren; Michael Tonitz, Fabrikarbeiter aus Rechberg, zu 3 Jahren; Thomas Olip, genannt Jereb, Bauer aus Ebriach, zu 8 Jahren; Ursula

Olip B Erzen a Die 1 Strafe — ehrr

Zu C Jug. Bu gehilfin Haustoc Gefängni naten i

In si sident i

Der 1 von R kraft st muß u Jeder

schuldig Verhalti gestellt für Vol Rechtsp

ist sie sie vor daren s in Fälle hof in das Gei heit ein berücks tastbare

Die f vorgebr und Dr hätten werden anständ sondern Er nim auf sid Stim b

SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP
RTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORT
SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP
SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP
SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP
SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP
SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP
SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP
SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP
SPORTNI SPORTNI SPORTNI SPORTNI SP

K O S A R K A
TEŽKA NALOGA JUGOSLOVANOV

Po pripravih v Bad Kleinkirchheimu, kjer je igrala tudi proti avstrijskemu klubu Radentheim, se je jugoslovanska košarkarska reprezentanca vrnila v Ljubljano, kjer se bo v tivolski dvorani pripravljala za bližnje svetovno prvenstvo, katerega finalni boji bodo odigrani prav v dvorani Tivoli. V tej dvorani bodo jugoslovanske barve branili naslednji košarkarji: Ivo Daneu (Olimpija Ljubljana), Petar Skanski, Prešmir Čošić, Vinko Jelovac, Trajko Rajković, Aljoša Zorja (Olimpija Ljubljana), Dragan Kapičić, Ljubodrag Simonović, Rato Tvrđić, Nikola Plečar, Damir Šolman in Dragutin Cermak.

Nastop jugoslovanske reprezentance v ljubljanskem Tivoliju pred domačim občinstvom bo nedvomno težji in odgovornost večja kot na dosedanjih prvenstvih na tujih tleh. Vsi konkurenti namreč računajo s tem, da bodo Jugoslovane na domačih tleh le težko porazili, saj sodijo med kandidate za najvišja mesta. Po drugi strani pa imajo Jugoslovani odgovorno nalogo, da pred domačim občinstvom kljub živčni napetosti, ki jo pomeni vsako tako prvenstvo, zaigrajo res vrhunsko košarko. Po sedanjem stanju v svetu košarke je vsekakor realno upanje, da si Jugoslavija osvoji bronasto kolajno; seveda pa je možno tudi eno ali drugo presenečenje.

V torek 28. aprila bo jugoslovanska reprezentanca v treninški tekmi nastopila proti ameriški profesionalni ekipi TWA ter bo ob tej priložnosti lahko spoznala sistem in tehniko Američanov.

N A M I Z N I T E N I S
„ZLATI PAR“ ŠURBEK IN STIPANČIČ

Ze v predzadnji številki našega lista smo poročali o evropskem prvenstvu, ki je bilo v Moskvi. Pisali smo tudi o sijajnem uspehu jugoslovanske reprezentance, ki si je v ekipnem boju priborila srebrno kolajno. S tega prvenstva so se Jugoslovani odnesli tudi še drugo srebrno in celo eno zlato kolajno.

Naslov prvaka so Jugoslovani osvojili v tekmi dvojic. Šurbek in Stipančič sta namreč v finalni tekmi premagala švedsko dvojico Johansson in Alser. S tem se je uresničila napoved optimistov, ki so bili prepričani, da si bodo Jugoslovani priborili zlato kolajno. Za drugo srebrno kolajno pa je poskrbel Istan Korpa, ki je odlično igral že prej v ekipnem tekmovanju. V težki borbi proti trem Švedom — Alserju, Bengtssonu in Johanssonu — mu edino svetovnega prvaka Alserja ni uspelo premagati, marveč mu je v finalu podlegel z rezultatom 0:3.

Vsekakor je zanimivo dejstvo, da so si na evropskem prvenstvu v Moskvi v finalnih srečanjih kar trikrat stali nasproti Jugoslovani in Švedi. Dvakrat — pri ekipah in pri posameznikih — so zmagali Švedi, toda pri dvojicah so se morali ukloniti Jugoslovanom.

D R O B N E Z A N I M I V O S T I

Glavno mesto Bavarske München se pripravlja na olimpijske igre 1972. Priprave dobro napredujejo in bodo do začetka olimpijade po obsegu presegle vse dosedanje priprave na take prireditve. Olimpijske igre v Münchnu pa bodo tudi ene najdražjih, saj znaša proračun več kot 1,5 milijarde nemških mark. Za nove zgradbe, ki jih potrebujejo za športnike iz vseh delov sveta, bodo izdatki znašali 1 milijardo mark. Zaradi teh velikanskih izdatkov bodo tudi vstopnice primerno drage: na najbolj privlačnih tekmah bodo vstopnice znašale od 10 do 60 mark, na ostalih pa od 5 do 25 mark.

Na avtomobilski dirki za veliko nagrado Španije je škot Jacky Stewart slavil že svojo drugo zmago. Priboril si jo je s povprečno brzino dobrih 140 km na uro na 3,4 km dolgi progi, na kateri je vodil od začetka do konca. Avstrijski tekmovalci Jochen Rindt je — kakor navadno — že na začetku tekm izpadel zaradi okvare na novem lotusu B 72, kateremu so obetali veliko bodočnost.

Nekdanji svetovni prvak v sabljanju Roland Losert (Avstrija) je zadnjo soboto na tradicionalnem turnirju „Martini Rossi“ zasedel prvo mesto. V finalu je Losert premagal Američana Netburna. Dan poprej pa je Losert v floretu zasedel odlično drugo mesto za Poljakom Woydo.

Gesucht für lange Sommer-Saison Eintritt April Köche, Serviertöchter, Restaurationskellner. Offerlen an: Familie K. Fuchs, Tel. 036-34132 Hotel Eiger CH 3823 Wengen, Berner Oberland (Schweiz).

RADIO PROGRAM

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 6.30, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Kmetijska oddaja, 5.40 Jutranja opazanja, 5.45 Pisane jutranje melodije, 6.00 Jutranja gimnastika, 6.45 Deželni razgled, 7.00 Glasbeni mozaik, 7.45 Lokalna poročila, 8.05 Zvenč jutranji pozdrav, 8.15 Obzornik za ženo, 9.00 Šolska oddaja, 10.05 Šolska oddaja, 11.30 Oddaja za podeželje, 11.40 Nasveti za vas, 11.45 Za avtomobiliste, 13.05 Deželni razgled, 13.30 Glasba po kosilu, 14.00 Za ženo, 14.15 Slovenska oddaja, 15.30 Otroška ura, 16.00 Venček melodij, 18.15 Odmev časa, 18.45 Šport, 18.55 Lahko noč otrokom, 19.03 Pregled sporeda, 19.05 Zabeležite si, 19.35 Melodija in ritem, 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 25. 4.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 7.55 Naš hišni vrt — 9.00 Glasba zate in zame — 10.05 Šolska oddaja — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 Po željah poslušalcev — 18.00 Vesele note — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 20.10 Spored v orehovi lupini — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 26. 4.: 6.35 Ljudska glasba in pesmi — 7.35 Glasbeni jutranji pozdrav — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Po željah — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Plesna glasba — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Otroški zbori — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Občinski volitve na Koroškem — 20.10 „Zaljubljen v pomlad“, zabavna oddaja — 21.30 Nore vizije o bodočnosti — 22.25 Občinske volitve na Koroškem.

Ponedeljek, 27. 4.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Književnost in družba — 10.15 Komorna glasba Mozarta — 11.00 Ljudske viže — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Koroška pesništvo — 15.00 Komorna glasba — 17.10 Mixed pickles — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 18.10 Pogled nazaj na leto 1945 — 18.45 Note in beležke — 19.15 In ljudje so tako prijetni — 20.10 „Dvorni svetnik Geiger“, veseloigra — 21.30 Ljudska glasba z Zgornje Avstrijske.

Torek, 28. 4.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Naše prve opere — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.05 Lepo obnašanje, uspeh v življenju — 10.45 Socialno-gospodarski problemi — 11.00 Pomlad v narodni pesmi — 14.30 Za mladino — 14.45 O znanstvenih knjigah — 15.00 Ljudska pesem in glasba — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 19.15 In kaj pravite vi? — 20.10 Orkestrski koncert.

Sreda, 29. 4.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Avstrijska klasika — 9.30 Vesele note — 10.05 Francoska literarna oddaja — 10.25 Otok v mladinski knjigi — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Glasba iz Koroške, Slovenije in Furlanije — 15.00 Ura pesmi — 16.15 Koža, najdragocenejša obleka — 16.30 Igramo operete — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Oddaja združenja industrialcev — 19.15 Jezik domovine — 20.10 Brati in razumeti — 20.25 Nogomet — 21.15 Zvenč filmski obzornik.

Četrtek, 30. 4.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Pravljice iz vsega sveta — 9.30 Vesele note — 10.05 Šolska oddaja — 10.45 Ljudska pesem in glasba — 11.00 Narodni plesi iz Bolgarije — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Dileto musicale — 16.15 Kako zdravimo zakonske moze — 17.10 Operetna paleta — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 19.15 Na obisku pri koroških zborih — 21.15 Domače glasbeno udejstvovanje.

Petek, 1. 5.: 6.35 Maj nastopa z veseljem — 7.35 Podeželska glasba — 8.05 Veselo naprej — 8.15 Pisane pomladne note — 9.00 Oddaja za prvi maj — 11.00 Sto let kopaliških koncertov v Badenu — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Poročila o prvomajskih prireditvah — 13.25 Ljudska glasba — 13.45 Iz domovine — 14.30 Po željah — 16.00 Film kot utiralec poti za sporazumevanje med narodi — 16.45 Majski praznik na Dunaju — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Poročila o prvomajskih prireditvah v Avstriji — 19.00 Šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10 Slavnostni koncert ob stoletnici Leharjevega rojstva.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 25. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 26. 4.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 27. 4.: 13.45 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo.

Torek, 28. 4.: 13.45 Informacije — Koroški zbori — Športni mozaik.

Sreda, 29. 4.: 13.45 Informacije — Po sledih starih šeg in navad.

Četrtek, 30. 4.: 13.45 Informacije — Zena, družina, dom.

Petek, 1. 5.: 7.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.45 Informativna oddaja, 5.30 Danes za vas, 6.00 Jutranja kronika, 7.25 Pregled sporeda, 10.00 Danes dopoldne, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočila vam, 15.00 Dogodki in odmevi, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 19.00 Lahko noč otroci, 19.10 Obvestila, 19.30 Radijski dnevnik, 23.05 Literarni nokturmo.

Sobota, 25. 4.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Čez travnike zelene — 12.10 Iz starejših slovenske koncertne glasbe — 12.40 Pihalni ansambel bratov Avsenik — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 Vrtljak z domačimi melodijami — 15.40 Poje sopranistka Grace Bumbry — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Glasba iz filmov — 17.45 Jezikovni pogovori — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Insambel Borisa Franka — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Glasba ne pozna meja — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 26. 4.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Veseli tobogan — 9.05 Srečanje v studiu 14 — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Osvobodilna fronta, kot jo vidi ob petindvajsetletnici osvoboditve jutrišnjih zgodovinar — 13.50 Z domačimi ansambli domačih

napevov — 14.05 Priljubljene melodije — 14.30 Humor iz partizanov — 15.05 Slovenske popevke — 15.45 Nedeljsko športno popoldne — 17.45 Radijska igra — 18.31 Iz domače solistične literature — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.15 Vabilo na ples — 22.40 Popevke iz studia Zagreb — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 27. 4.: 4.30 Jutranji program za praznik — 8.05 Deklica z junaškim srcem, pripoved — 8.35 Otrci pojo o svobodi in delu — 9.05 Iz slovenske lahke orkestralne glasbe — 9.25 Med spomini in sedanostjo, reportaža — 10.05 Spomini naših skladateljev na partizanska leta — 11.15 Z domačimi pevci in godci po domovini — 12.10 Iz opernega sveta — 13.30 Uveljavljanje malih narodov v sodobnem svetu — 14.05 Zvoki za veselo pomladansko popoldne — 15.05 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 16.00 Iz operet in glasbenih revij — 17.05 Slovenske narodne in umetne zborovske pesmi — 17.30 Ko bi padli oživel, radijska igra — 18.01 Iz domače ustvarjalnosti lažje simfonične glasbe — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Ansambel Fantje treh dolin — 20.00 „Marš bo naš rekviem“, spomini na padle partizanske pesnike in njihove pesmi — 20.40 Slovenska zborovska pesem v revoluciji — 22.15 Za ples in dobro voljo — 23.15 Melodije za lahko noč.

Torek, 28. 4.: 8.04 Operna matineja — 9.05 Bajke in pripovedke — 9.45 Slovenske narodne pesmi iz Stajerske — 12.10 Koncertni koščki za oddih — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Glasbeno udejstvovanje mladih — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Iz opere „Bank Ban“ — 17.05 Beethovnava dela v izvedbah domačih umetnikov — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Svet tehnike — 19.15 Ansambel Lajzeta Slaka — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Od premiere do premiere — 21.30 Lahka glasba — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Popevke iz studia Beograd — 23.40 Plesni ritmi.

Sreda, 29. 4.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Nenavadni pogovori — 9.25 Iz glasbenih šol — 9.45 Z orkestrom Ronie Aldrich — 12.10 Iz Simonitičeve opere „Partizanka Ana“ — 12.40 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji — 14.05 Operetne melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Flautist Boris Čampa — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Rad imam glasbo — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Ti in opera

Gesucht in gepflegten Speise-Service
Serviertöchter, daselbst junge tüchtige Köchin, ev. Hilfsköchin oder Tochter, die das Kochen erlernen möchte. Zimmer im Hause. Offerlen an: Frau Pfenniger, Restaurant Schiffli CH 8706 Meilen au Zürichsee (Schweiz).

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

1. PROGRAM

Sobota, 25. 4.: 15.15 Za otroke — 16.10 Kaj morem postati — 16.40 Za družino — 17.05 Seniorski klub — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Storilcu na sledi — 22.05 Šport — 22.35 Čas v sliki — 22.50 Zasebno življenje.

Nedelja, 26. 4.: 13.30 Moto dirke za veliko nagrado Avstrije — 16.30 Za otroke — 17.10 Flipper — 17.35 Kontakt — 18.30 Operni vodič — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 25 let druge republike, diskusija — 21.15 Še enkrat smo se rešili — 23.45 Čas v sliki.

Ponedeljek, 27. 4.: 18.00 Znanje aktualno — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Zaljubljen v čarovnico — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Komisar — 21.15 Telesport — 22.15 Čas v sliki.

Torek, 28. 4.: 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dogodivščine Chevaliera de Reccia — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Prometni razgledi — 21.15 Enoidejanke — 22.40 Čas v sliki.

Sreda, 29. 4.: 10.00 Kaj morem postati — 10.30 Oknar — 11.00 Zasebno življenje — 12.40 Telesport — 16.30 Za otroke — 17.15 Mala risalna šola — 17.35 Za mladino — 18.00 Francoščina — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.25 Mednarodni nogomet — 21.20 Čas v sliki — 21.50 Enajsta zapoved — 23.10 Čas v sliki.

Četrtek, 30. 4.: 10.00 Kaj morem postati — 11.00 Električne v vesolju — 11.30 Kuba — 12.00 Druga republika — 18.00 Italijanščina — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Inspektor Leclerc ugotavlja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Obisk — 21.30 Čas v sliki — 21.45 Moj stric, filmska groteska.

Petek, 1. 5.: 15.30 Koncert — 16.15 Za otroke — 17.40 Za družino — 18.40 Majski običaji in konjeniške igre, dokumentacija — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.15 20.15 „Pličar“, opereta — 22.10 Čas v sliki — 22.25 Buffalo Bill, beli Indijane.

2. PROGRAM

Sobota, 25. 4.: 18.00 Umetniške tehnike — 18.30 ORF Report — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Seviljski brivec, opera — 22.25 Telereprize.

Nedelja, 26. 4.: 18.30 Skandinavija — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Mozaik napredka — 20.10 Vzgoja — 20.15 Tretji mož — 21.55 Telereprize.

Torek, 28. 4.: 18.30 Električne v vesolju — 19.00 Učenje in spomin — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Z dežnikom, očarljivostjo in melono — 21.15 Harry-Belafonte-Show — 22.15 Telereprize.

Sreda, 29. 4.: 18.30 Druga republika — 19.00 Novi svet biologije — 19.25 Srečanje v Parizu — 20.55 Vesele ob glasbi — 21.20 Čas v sliki — 21.50 Telereprize.

Petek, 1. 5.: 18.30 Viri zgodovine: Magdalenska gora — 19.00 Gajenci oblasti, dokumentacija — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Profesor Bernhardt, komedija — 22.25 Telereprize.

S C H W E I Z

Modern eingerichtete Heilstätte mit Spitalabteilung, Nähe Basel und Zürich, sucht zu baldigem Eintritt gut ausgebildete

Krankenschwestern

Geregelte Arbeitsverhältnisse, 5-Tage-Woche, 4 Wochen Ferien pro Jahr. Entlohnung Fr. 1200.— bis Fr. 1500.— je nach Leistung. Reisevergütung. Offerlen mit Zeugnisabschriften und Photo sind erbeten an: Chefarzt der Aargauer Heilstätte CH 5017 Barmelweid/Aargau (Schweiz).

— 22.15 S festivalov jazz — 23.15 Popevke iz studia Zagreb — 23.40 Zaplešimo.

Četrtek, 30. 4.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Slovenske popevke — 12.10 Iz opere „Prodana nevesta“ — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Pesem iz mladih grl — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Enajsta šola — 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana poje slovenske narodne pesmi — 17.05 Glasbeno popoldne — 18.15 Morda vam bo všeč — 18.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom — 19.15 Ansambel Mojmir Sepela — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Iz sodobne srbske koncertantne glasbe — 23.05 Srečo Kosovel: Pesmi — 23.15 Z vedrimi ritmi na predvečer prvega maja.

Petek, 1. 5.: 4.30 Jutranji spored za praznik — 8.05 Radijska šola za otroke — 8.40 Orkestralna glasba — 9.05 Veseli zvoki v prvomajskem jutru — 10.05 Naši najmlajši o pomladi, maju in veselju — 10.30 Osvobodljeno delo, reportaža — 11.20 Z domačo pesmijo čez sončne poljane — 12.10 Čestitke za praznik — 13.30 Praznujemo 1. maj, reportaža — 14.05 Naj bo vesel in srečen 1. maj — 15.30 „Rdeči mak v ravnici“, literarno glasbena oddaja — 16.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana izvaja dela popularne in operetne glasbe — 17.05 Naši vokalni ansambli pojo vesele pesmi — 17.30 Radijska igra — 18.30 Najlepše skladbe o ljubezni iz solistične glasbene zakladnice — 19.15 Ansambel Dorka Škoberneta — 20.00 S polji po naši domovini — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Nočni akordi.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 25. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 11.30 Oddaja za prosvetne delavce — 17.10 Obzornik — 17.15 Po domače — 17.40 Mira Mihelič: Svet brez sovraštva — 18.45 Mozaik — 18.50 Skupnost enakopravnih narodov — 19.15 Proslava ob obletnici ustanovitve OF — 20.00 Dnevnik — 20.35 Festival pevcev in skladateljev — 21.40 Risanke — 22.00 Geminus — 22.50 Kažipot — 23.10 Poročila.

Nedelja, 26. 4.: 9.00 Madžarski pregled — 9.30 Po domače — 9.35 Kmetijski razgledi — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 11.35 Kažipot — 17.30 Volk s Prokletij, jugoslovanski film — 19.15 Nogomet — 20.00 Dnevnik — 20.30 Nadaljevanje nogometnega prenosa — 21.15 Humoriistična oddaja — 22.00 Videofon — 22.15 Športni pregled — 22.50 Dnevnik.

Ponedeljek, 27. 4.: 10.30 Mladinska oddaja — 10.45 Nenavadno mesto, ruski film — 16.20 Ne joči Peter, slovenski film — 17.50 Ko je pomlad — 18.15 Risanke — 18.30 Obzornik — 18.45 Mozaik — 18.50 Božidar Jakac — 19.00 Praznični zvoki — 20.00 Dnevnik — 20.35 Potrč-Mejak: Srečanje — 21.35 V središču pozornosti — 22.15 Blaž Arnič: Gozdovi pojo — 22.35 Poročila.

Torek, 28. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 17.15 Vesele v glasbi — 18.15 Obzornik — 18.30 Top-pops — 19.00 Mozaik — 19.05 Otok ogledalo staršev — 19.25 Sodobna arhitektura — 19.42 Mesto besed v jezikovnem sistemu — 20.00 Dnevnik — 20.35 Tudi to je ljubezen, angleški film — 22.30 400 let slovenske glasbe — 23.00 Poročila.

Sreda, 29. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.15 Madžarski pregled — 17.48 Napoved sporeda — 17.50 Oddaja za otroke — 18.30 Obzornik — 18.35 Oddaja za italijansko manjšino — 19.00 Mozaik — 19.05 Variete — 19.20 Kalejdoskop — 20.00 Dnevnik — 20.25 Nogomet — 21.20 Bela krajina — 22.05 La strada, balet — 23.05 Poročila.

Četrtek, 30. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.40 Veseli tobogan — 18.15 Obzornik — 18.30 Zgodbe s popotovanj — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.30 Pozdrav prazniku — 20.00 Dnevnik — 20.35 Portret gospe — 21.20 Kulturne diagonale — 22.00 Zgodbe za vas — 22.25 Poročila.

Petek, 1. 5.: 10.05 Praznične čestitke — 10.10 Kmetje-pesniki — 10.40 Folklorna skupina „Tine Rožanc“ — 11.10 Disneyev svet — 12.25 Madžarski pregled — 13.20 Šport — 17.45 Poročila — 17.50 David Copperfield — 18.15 Osvobodilna gibanja v svetu — 18.45 Mozaik — 18.50 Portret Miroslava Čagaloviča — 20.00 Dnevnik — 20.40 S tokom sonca, jugoslovanski film — 22.10 Malo jaz, malo ti, quiz — 23.25 Poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokol; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založnika in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.